

Europos
Komisija

[M. PAVASARIS 2013 ▶ NR. 45]

panorama

inforegio

▶ Bendruomenių būrimas

ES fondai remia stabilumą
ir bendradarbiavimą

- ▶ Sanglaudos politika – raktas į ES investicijas
- ▶ Geri miestų plėtros pavyzdžiai

Regioninės
ir miestų
politikos

▶ **REDAKCIJOS SKILTIS** 3

Komisaras Johannes Hahn

▶ **TEMA** 4-7

**ES STRUKTŪRINIAI FONDAI DARO ESMINĘ
ĮTAKĄ ŠIAURĖS AIRIJOS TAIKOS PROCESUI**

▶ **VĖL AUGANT EUROPOS EKONOMIKAI,
SANGLAUDOS POLITIKAI TENKA
PAGRINDINIS VAIDMUO** 8-11

▶ **2013 M. „REGIOSTARS“ APDOVANOJIMAI
ATSKLEIDĖ DAUG PAŽANGIŲ REGIONUOSE
VYKDOMŲ PROJEKTŲ** 12-15

▶ **MIESTŲ PLĖTROS PROJEKTŲ DUOMENŲ
BAZĖ – BESIMOKANTIEMS POLITIKOS** 16-19

▶ **ES SOSTINIŲ TELKIMAS** 20-21

▶ **FINANSINĖS PRIEMONĖS** 22-23

▶ **NAUJIENOS GLAUSTAI** 24-25

▶ **SAVO ŽODŽIAIS** 26-30
Sanglaudos politikos nacionalinės
ir regioninės perspektyvos

▶ **PROJEKTŲ PAVYZDŽIAI** 31-35
Estijos, Prancūzijos, Latvijos, Maltos ir Europos teritorinio
bendradarbiavimo programos projektų pavyzdžiai

▶ **ŽEMĖLAPIAI** 36-37
Bendrasis užimtumo augimas 2007-2009 metais
2011 m. jaunimo nedarbo rodikliai

▶ **„JASPERS“ VERTINIMO IŠVADOS
IR REKOMENDACIJOS** 38-39

▶ **DARBOTVARKĖ** 40

▶ 4

▶ 8

▶ 12

▶ 31

▶ 38

Nuotraukos (Puslapiai):

Viršelis: © SEUPB

4 puslapis: © SEUPB (Tiltas)

6 puslapis: Groundwork NI

3, 4, 8, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 24, 25, 39 puslapiai:

© Europos Komisija

19 puslapis: Viena © Kurt Kuball/Wirtschaftsagentur Wien –
Budapeštas © Rév8

22–23 puslapiai: © DCLG

26–30 puslapiai: Pietūs–Pirėnai © Philippe Grollier/Pietų–
Pirėnų regionas – Austrija © ÖROK – Jungtinė Karalystė

© DCLG – Toskana © Toskanos regionas

31–35 puslapiai: Estija © Crystalsol – REALIS

© Langedoko-Rusijono regionas – „Naco Technologies“

© Naco Technologies – Malta © Maltos infrastruktūros,
transporto ir komunikacijos ministerija – ETC © Winnet8

Šis žurnalas išspausdintas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis ant perdirbto popieriaus. Internete jį galima skaityti 21 kalba adresu:

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_lt.cfm

Šio leidinio turinys buvo baigtas rengti 2013 m. kovo mėn.

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks kitas jos vardu veikiantis asmuo negali būti laikomas atsakingu nei už šio leidinio informacijos panaudojimą, nei už klaidas, kurių galėjo likti nepaisant kruopštaus ruošimo ir tikrinimo. Šis leidinys nebūtinai atspindi Europos Komisijos požiūrį ar nuomonę.

ISSN 1725-8227

© Europos Sąjunga, 2013 m.

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

Naudoti ir atgaminti medžiaga, kurios autorių teisės priklauso trečiajai šaliai, galima tik turint autorių teisių turėtojo leidimą.

▶ REDAKCIJOS SKILTIS

Johannes Hahn

Europos Komisijos regioninės politikos atsakingasis asmuo

Nuo pat pradžių Europos Sąjunga ir jos pirmtakai skatino strategiškai naudoti ekonomines jėgas ir stiprinti taiką, gerovę, pagarbą demokratijai ir žmogaus teisėms.

Daug džiaugsmo sukėlė žinia, kad 2012 m. Europos Sąjungai buvo skirta Nobelio taikos premija. Taip buvo pripažintas jau šeštą dešimtmetį tęsiamas darbas atkuriant Antrojo pasaulinio karo nuniokotą Europą ir įvertintas ekonominis darinys, kurio tikslas – priešikumą tarp šalių padaryti neįmanomą. Šis apdovanojimas parodė, kad istoriniai priešai gali tapti partneriais.

Ypač svarbu, kad finansinės krizės ir neramumų metu Nobelio komitetas įvertino ilgalaikius ES pasiekimus. Tačiau taikos palaikymo vaidmuo neturėtų būti vertinamas tik kaip istorinis atskaitos taškas. Skaitydami šį leidinį sužinosite apie neabejotiną ES indėlį grąžinant stabilumą į nesantaikos draskomą Sąjungos dalį – Šiaurės Airiją ir Airijos pasienio regioną.

1994 metais paskelbus trumpas paliaubas, tuometinis Europos Komisijos Pirmininkas Jacques Delors pirmasis užtikrino, kad prireikus paramos „Europa neapsiribos tik ketinimais padėti“, ir pasiūlė įkurti fondą, padėsiantį įgyvendinti taikos procesą.

Per beveik 18 metų apie 1,3 mlrd. eurų (EUR) iš ES fondų (įskaitant nacionalinį finansavimą) buvo investuoti į daugiau nei 20000 projektų, kurie turėjo atnešti taiką į šį neramų ES regioną. Buvo malonu klausytis dviejų buvusių priešininkų, draugiškai besikalbančių TAIKOS programos konferencijoje

„Sutelkiant padalytas bendrijas“, kuri vyko sausio 31 dieną Briuselyje. Pirmasis iš tų priešininkų dabar yra Šiaurės Airijos Ministras Pirmininkas, antrasis – Ministro Pirmininko pavaduotojas. Jie abu pripažįsta Europos suteiktos paramos svarbą ir vertina konstruktyvų ES požiūrį į ilgalaikės taikos skatinimą bei siekį sutaikyti bendruomenes.

ES ekonomikos atkūrimas

Regioninė politika tampa vis svarbesnė sprendžiant, kaip įveikti dabartinę Europos ekonomikos krizę, todėl investuojant pagrindinis dėmesys skiriamas tiems sektoriams ir prioritetiniams objektams, kurie padės susigrąžinti konkurencingumą ir užtikrins augimą.

Regioninė politika motyvuoja regionus savo pranašumus paversti kapitalu ir naudotis ES parama imantis „pažangios specializacijos“ strategijų, kurios padėtų plėtoti konkurencinį potencialą.

Dabar ES finansinės galimybės yra suvaržytos, todėl diskusijos dėl sąjungos ateities biudžeto – daugiametės finansinės programos (DFP) – buvo ypač intensyvios. Teko apkarpyti įvairioms sritims, tarp jų ir regioninei politikai, skirtas lėšas.

Svarbiausias siekis – tikslingas ir efektyvus šių fondų naudojimas, kuris užtikrintų, kad regioninė politika liks ekonominio atsigavimo ir ilgalaikės ES gerovės variklis.

► ES STRUKTŪRINIAI FONDAI DARO ESMINĘ ĮTAKĄ ŠIAURĖS AIRIJOS TAIKOS PROCESUI

ES struktūrinių fondų strateginis finansavimas pastaruosius 20 metų buvo svarbus veiksnys, padėjęs Šiaurės Airijai (Jungtinė Karalystė) grįžti į įprastą būklę po ilgalaikio konflikto. Taip buvo teigiama specialiojoje konferencijoje „Sutelkiant padalytas bendrijas – dalijimasis ES PEACE programos patirtimi“, kuri Europos regioninės politikos komisaro Johannes Hahn iniciatyva įvyko sausio 31 dieną Briuselyje.

„Kai kurie tikriausiai nustebs, kad Šiaurės Airijai skirtą PEACE programą rėmė struktūriniai fondai. Šiandien regioninė politika yra įrankis, padedantis įgyvendinti ES ambicijas prisidėti prie darbo vietų kūrimo, augimo ir, žinoma, taikos skatinimo“, – teigė komisaras Hahn, pradėdamas konferenciją.

„ES PEACE programa palietė milijonų Šiaurės Airijos ir Airijos pasienio ruožo žmonių gyvenimus, padėjo įsigalėti taikai ir darnai. ES regioniniai fondai vaidina svarbų vaidmenį visuomenėje, kurioje kiekviena bendruomenė gauna naudos iš taikos vaisių“, – sakė komisaras.

Svarbiausi konferencijoje kalbas sakę asmenys buvo Šiaurės Airijos politiniai lyderiai, tarp jų Ministras Pirmininkas Peter

IŠ DEŠINĖS Į KAIRĖ:
Johannes Hahn, Peter Robinson
ir Martin McGuinness

Robinson ir Ministro Pirmininko pavaduotojas Martin McGuinness, taip pat Airijos ministras Brendan Howlin. Pagrindiniu konferencijos akcentu tapo daugybė novatoriškų PEACE programos projektų, parodžiusių nueitą kelią ir šios programos svarbą žmonėms.

„PEACE BRIDGE“

2011 liepą komisaras Hahn ir Šiaurės Airijos ir Airijos Respublikos politiniai lyderiai oficialiai atidarė „PEACE Bridge“ („Taikos tiltą“ Deryje-Londonderyje. Taikos tiltas yra simbolinis projektas, kuriam paramą suteikė III PEACE programa ir ERPF, prisidėdamas 11,2 mln. EUR. Sunkmečiu, kai tūkstančiai protestantų paliko vakarų krantą, Deris-Londonderis tapo padalintuoju miestu. Taikos tiltas fiziškai jungia abi Foilo upės puses, o jo dizainas simbolizuoja rankos paspaudimą. Tai svarbus miesto simbolis, nes tiltas fiziškai ir metaforiškai jungia dvi bendruomenes, kurias skiria ne tik upė, bet ir religija bei pažiūros.

2 mlrd. EUR dydžio parama

Nuo 1995 iki 2013 metų Šiaurės Airijos Vyriausybė sulaukė beveik 2 mlrd. EUR paramos per tris nuoseklias PEACE programas (1,3 mlrd. EUR suteikė ES, likusius – valstybės narės).

PEACE programa yra ilgalaikė žmonių, Šiaurės Airijos ir Europos Komisijos politinių lyderių partnerystė, palaikoma Jungtinės Karalystės ir Airijos vyriausybių.

Special *EU Programmes Body* (Specialioji ES programų institucija (SEUPB)) buvo įkurta siekiant atsakingai skirstyti taikos fondų lėšas ir užtikrinti, kad atsižvelgiama į vystomus projektus, įtraukiančius į veiklą visuomenę ir dėl to stiprinančius sanglaudą.

Ėjimas stabilios visuomenės link

Konfliktui pasibaigus finansavimas ir parama padėjo vietos bendruomenėms susigyventi tarpusavyje ir įsitraukti į praktinę ir strateginę veiklą, kuri padeda užtikrinti šviesesnę ir sėkmingesnę ateitį.

III PEACE programos biudžetas siekia 333 mln. EUR. Jos pagrindinis tikslas – stiprinti taikų ir stabilų visuomenės vystymąsi ir telkti bendruomenes teikiant paramą įvairiems projektams ir veiklai.

Šiaurės Airijos Ministras Pirmininkas Peter Robinson yra pasakęs: „*Dabar mes mėgaujamės sąlygine taika ir stabilumu po periodo, per kurį 3 000 žmonių buvo nužudyti, o tūkstančiai – sužeisti. ES indėlis buvo esminis. Ji padėjo kurti geresnę ateitį mūsų žmonėms teikdama paramą tūkstančiams provincijose vykdomų projektų.*“

Šiaurės Airijos regionas neatpažįstamai pasikeitė, tačiau Ministras Pirmininkas įspėjo, kad darbas dar nesibaigė:

„*Pastarieji neramumai parodė, kad negalima snausti, dar daug darbų reikia atlikti.*“

Ministro Pirmininko pavaduotojas Martin McGuinness pažymėjo simbolinę Taikos tilto, atidaryto Deryje-Londonderyje 2011 metų birželį, svarbą. Jis teigė, jog tiltas, kurį pastatyti atsiėjo 14,6 mln. EUR (daugiau nei 11 mln. finansavo ES), „*pakeitė Derio vaizdą amžiams.*“

Pasak pavaduotojo, tiltas jungia dvi kažkada atskirtas miesto dalis. Tuo pačiu jis yra pasiektų PEACE programos tikslų paliudijimas: „*Žmonės iš anksčiau atskirtų protestantiškos ir katalikiškos visuomenių gali pereiti tiltą ar nuvažiuoti dviračiu į žmonėms skirtą vietą, kurioje nėra kariškių. Nuo atidarymo tuo pasinaudojo jau milijonas žmonių.*“

Pasitikėjimo ir įgūdžių formavimas

PEACE programa, kaip pabrėžiama, nebuvo vienintelis taikos Šiaurės Airijoje formavimo elementas, tačiau suvaidino svarbų vaidmenį kuriant tokias sąlygas, kuriomis galėjo būti tęsiami kiti darbai.

Į programą buvo įtraukta komplikuočių, skurdžiose vietovėse vykdomų projektų, kurių tikslas – įtraukti jaunus žmones į veiklą, formuoti jų įgūdžius, pasitikėjimą, padėti vengti smurto. Vykdam tokius projektus dažnai siekiama suteikti jaunuoliams įgūdžių, būtinų norint susirasti darbą. Be to, įtraukiama ir kitų priemonių (pavyzdžiui, sportas ar skaitmeninė žiniasklaida), kurios gali pasiekti jaunimą ir mokyti jį gyventi susiskaldžiusioje bendruomenėje, taip pat sumažinti jungimosi prie disidentų riziką.

ES PEACE programa yra puikus pavyzdys, kad Sąjunga yra įsipareigojusi palaikyti taiką ir siekti susitaikymo, tai pabrėžė ir komisaras Hahn. „*Mes nesiekiame greito rezultato, nes* ▶▶

FUTBOLAS VISIEMS

Futbolas taip pat buvo pasitelktas siekiant suartinti susiskaldžiusias bendruomenes. Sportas, o ypač futbolas, rūpi daugeliui. Remiant ES III PEACE programai, 100 specialistų dirba su Airijos futbolo asociacijos projektu „*Football For All*“ („Futbolas visiems“). Šie specialistai bendradarbiauja su 53 vietos futbolo klubais siekdami skleisti savitarpio pagarbos žinią. Projektas padeda suartinti vietos klubus su bendruomenėmis. Siekiant paskatinti jaunuolius bendradarbiauti, netgi buvo įkurta tarpbendruomeninė futbolo komanda „*Limestone United*“.

ALEKSANDROS PARKAS: UŽKARDŲ GRIOVIMAS

Aleksandros parkas šiauriniame Belfaste ilgai buvo ginčytinas objektas. 1994 metais, daugeliui jau tikintis laikotarpio be konfliktų, parko viduryje buvo pastatyta „Taikos siena“, kad būtų sustabdyti naktiniai susirėmimai. Šis veiksmas, kuris buvo atliktas jau stiprėjant taikai, parodė, kaip toli bendruomenėms iki tikslo.

Parkas ir jame jau 20 metų stovinti 3 metrų aukščio siena, kurios paskirtis – stabdyti smurtą tarp katalikų ir protestantų, simbolizuoja tai, ką būtina keisti.

2009 m. pradėtas naujas bendruomeninis procesas, kurį vykdo organizacija „Groundwork NI“. Juo siekiama atkurti parką ir naudoti jį kasdienėms reikmėms, tam pasitelkiant 280 000 svarų sterlingų (GBP) finansavimą, kurį skyrė ES, Belfasto miesto taryba, Šiaurės Airijos teisingumo departamentas ir programa „Alpha“. Viduryje „Taikos sienos“ esantys vartai dabar būna atverti bent kelias valandas per dieną, kad abiejų pusių gyventojai galėtų džiaugtis viso parko grožiu. Organizacijos „Groundwork NI“ direktorė Sylvia Gordon sakė: „*Taikos siena*“ atidaryta, kad praėjus dviem dešimtmečiams abiejų pusių vaikai vėl galėtų žaisti kartu“.

Buvo įkurta ir valdymo grupė, kuri turėjo suvesti pagrindinius vietos bendruomenių veikėjus siekiant priimti strateginius sprendimus dėl Aleksandros parko plėtros ir sienos atidarymo.

„*Mums buvo svarbu, kad vietos žmonės susitartų dar prieš imdamiesi veiksmų ir taip užmegztų ilgalaikius tarpusavio ryšius*“, – pabrėžė S. Gordon. „*Dar prieš oficialų atidarymą buvo surengta daugybė renginių, kurių tikslas buvo sukurti įprastumo pojūtį. Siekėme pakeisti šią ginčytiną vietą ir sukurti įvairių lygių integracijos galimybes*“.

S. Gordon teigimu, provincijoje yra beveik 59 tokios sienos, o žmonės turės ilgai ir sunkiai dirbti siekdami jas sugriauti: „*Kitos 14 šiaurinėje Belfasto dalyje esančių sienų taip pat bus įveiktos, nes mes norime atkurti taiką ir sutaisyti bendruomenes*“.

Atidarius „Taikos vartus“, pirmą kartą po 20 metų abiejų bendruomenių vaikai vėl gali žaisti kartu Aleksandros parke.

ŽEMIAU:
Organizacijos „Groundwork NI“ pirmininkas Paul McElean (kairėje) atidaro Aleksandros parko „Taikos vartus“ kartu su Teisingumo ministru David Ford ir organizacijos direktore Sylvia Gordon.

reikia skatinti ilgalaikį bendradarbiavimą. PEACE programa suteikė žmonėms pojūtį, kad jie patys kuria taiką. Procesas prasideda apačioje ir eina į viršų – žmonės įgyvendina savo pačių sprendimus“, – teigė komisaras.

Konferencijoje dalyvavo nemažai kitų susiskaldžiusių regionų atstovų (Balkanų, Libijos Kipro, Izraelio ir Palestinos), taip pat ieškančių sprendimų.

Konferencijos metu buvo pristatyta ir keletas kitų ES lėšomis finansuojamų III PEACE programos projektų, taip siekiant parodyti taikos kūrimo procesą ir pateikti pavyzdžių, kurie galėtų padėti kitoms konfliktuojančioms šalims.

ES – sąžininga tarpininkė

Special EU Programmes Body (Specialiosios ES programų institucijos, SEUPB) vyriausiasis administratorius Pat Colgan sako, kad kalbant apie Šiaurės Airiją, ES įnašas buvo ypatingas ne tik dėl finansavimo, bet ir dėl drausmės.

„*ES pasiūlė septynerių metų finansavimą, kuris leido planuoti*, – jis paaiškino. *Svarbiausia, kad ES buvo neutrali ir nepalaikė nė vienos iš nesutariančių pusių, todėl abi šalys dalyvaudamos jautėsi saugiai. Laikui bėgant bendruomenės įgijo pasitikėjimo viena kita*.“

Jis teigia, jog konflikto padaryti randai dar neužgijo. „*Tikėjimą, pasitikėjimą ir pagarbą nėra lengva atkurti. Šiuo metu susiduriame su pokonfliktine karta. Jie vis dar turi atskirties ir konflikto*

paliktų žymių. Svarbu, kad šie žmonės taptų aktyviais visuomenės nariais. Šiuo metu ruošama IV PEACE programa. Ji sieks sukurti tokių vietinio bendradarbiavimo struktūrą, į kurią būtų įtraukti jauni žmonės, ypač iš nukentėjusių vietovių. Kol kas taika yra trapi ir reikia dar daug nuveikti“, – pridūrė P. Colhan.

Taikos atkūrimas ir konflikto sprendimo centras

Šiaurės Airijos gyventojai gali pasidalinti naudinga taikos kūrimo patirtimi – dėl to buvo įkurtas naujas Taikos atkūrimo ir konfliktų sprendimo centras. Jis yra ypač simbolinėje vietoje – buvusiam Maze / Long Kesh kalėjime. Šis centras padeda dalintis Šiaurės Airijos patirtimi ir neužmiršti taikos atkūrimo proceso.

„Tai atminimas tiems, kurie dirbo PEACE programoje. Rusija, Balkanai, Kolumbija ir Pietų Korėja išreiškė susidomėjimą, tuo galime didžiulotis“, – kalbėjo komisaras Hahn.

„Jei norite pamatyti, kaip ES kuriama taika, nuvykite į bet kurį pasienio regioną. Ten pamatysite, kaip naudojant ES regioninės politikos paramą plečiamas ne tik transportas ir prekyba, bet ir kuriamos darbo vietos, vystomas aplinkos ir sveikatos apsaugos paslaugų teikimas. Nereikėtų pamiršti, kad PEACE programa yra bendradarbiavimo be sienų programa, todėl norėjau tų žmonių patirtį atvežti į Briuselį. Noriu kuo didesnei publikai parodyti jų pasiekimus, nes jie nusipelnė pripažinimo ir dėkingumo, be to, tikiu, jog kiti taip pat gali pasimokyti iš jų nuveiktų darbų“, – kalbėjo jis.

▶ PEACE I (1995-1999)

15 000 PROJEKTŲ

BENDRAS FINANSAVIMAS: 667 000 000 EUR

ES FINANSAVIMAS: 500 000 000 EUR

Programa, įtraukusi išrinktus atstovus, NVO ir kitus asmenis, veikia siekdama kuo greičiau spręsti iškilusias bendruomenių problemas, atstatyti ir atkurti miesto objektus, skatinti vietos bendruomenių partnerystę, padėti nukentėjusiesiems, integruoti buvusius sukarintuos organizacijos narius.

▶ PEACE II (2000-2006)

7 000 PROJEKTŲ

BENDRAS FINANSAVIMAS: 995 000 000 EUR

ES FINANSAVIMAS: 609 000 000 EUR

Vykdamą programą griežtai kontroliuojamas struktūrinių fondų lėšų naudojimas, tačiau atsižvelgiama į regionų poreikius. Skatinamas ekonominis atsinaujinimas, vietinės partnerystės konstrukcijų kūrimas ir veiksmų planų, kurie pasiektų kiekvieną 2,8 milijonų populiacijos narį, įgyvendinimas.

▶ PEACE III (2007-2013)

400 PROJEKTŲ

BENDRAS FINANSAVIMAS: 333 000 000 EUR

ES FINANSAVIMAS: 225 000 000 EUR

Tai strateginis paketas, nukreiptas į žmonių širdis ir protą, kuriuo siekiama vystyti ilgalaikę bendruomenių partnerystę ir bendradarbiavimą. Programos metu vykdoma mažiau, bet stambesnių strateginių projektų.

„Šiaurės Airijos projektai padeda keisti žmonių nuostatas ir mokyti įgūdžių, kurių reikia bendradarbiaujant glaudžioje visuomenėje. Tokie projektai kaip visuomenės ir verslo centrai turi aiškią ekonominę vertę. Per juos investuojamas ne tik fizinis, bet ir žmogiškasis kapitalas. PEACE programa padeda Šiaurės Airijai pamiršti konfliktą ir žengti taikios, klestinčios visuomenės link“, – pabrėžė komisaras.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/ireland/index_lt.cfm

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/peace/index_en.cfm

▶ VĖL AUGANT EUROPOS EKONOMIKAI, SANGLAUDOS POLITIKAI TENKA PAGRINDINIS VAIDMUO

Sanglaudos politika tampa pagrindine Europos Sąjungos investavimo kryptimi – tai suderinta su ES strategijos „Europa 2020“ siekais atkurti ES valstybių narių augimą ir konkurencumą, mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus.

Sanglaudos politikos pagrindinis tikslas – paversti regioninius pranašumus kapitalu ir skatinti veiksmingesnį jungtinį Europos nacionalinių ir regioninių fondų naudojimą. Tokio tipo strateginio investavimo reikia ne tik skurdžiausiems ES regionams. Jo reikia visiems regionams, kad jie išliktų konkurencingi.

Naujausios programos turi būti pritaikytos prie ekonominių faktų. Kol kas nėra patikimesnės alternatyvos makroekonominiam stabilumui pasiekti nei ilgalaikis fiskalinis konsolidavimas ir struktūrinės reformos. Remiant tokiais projektais, augimą skatinančios investicijos turi sutapti su struktūrinėmis

ir reguliavimo reformomis. Į minėtus iššūkius Europos Sąjunga atsako glaudžiau koordinuodama ekonomiką ir derindama tai su strategija „Europa 2020“ ir vykstančiu Europos semestru. Nuo 2010 metų sanglaudos politika pradėta derinti su plačiai žinoma strategija „Europa 2020“, tačiau neaišku, kaip ją paveiks koordinacija su Europos semestru.

▶ Europos semestras yra procesas, kurio tikslas – koordinuoti nacionalines ir ES ekonomines politikas vienu iš sunkiausių ekonominių ir socialinių laikotarpių per pastaruosius 50 metų.

Europos semestro ciklas nustato sistemą, kuria remiantis valstybės narės turi suderinti savo ekonominės, biudžeto ir struktūrinės reformų kryptis atsižvelgdamos į ES Stabilumo ir augimo paktą ir strategiją „Europa 2020“. Siekiama nustatyti bendrus prioritetinius veiksmus ES lygmeniu, nes ES stengiasi sugrįžti į tvaraus augimo ir darbo vietų kūrimo kelią.

Komisaras Johannes Hahn lanko Svonsio uosto rajoną (Velsas, Jungtinė Karalystė) kartu su Velso Žemės ūkio, žvejybos, maisto ir Europos programų ministro pavaduotoju Alun Davies. Jie aptarė sanglaudos politikos įgyvendinimą Velse ir Komisijos pasiūlymus dėl 2014–2020 m. periodo, lankė kelis ES finansuojamus projektus.

Penki svarbiausi kiekvienų metų ciklo galutiniai terminai yra šie:

- ▶ Europos Komisija priima Metinę augimo apžvalgą, padedančią koordinuoti ekonominę politiką per Europos semestro ciklą;
- ▶ valstybės narės balandžio mėnesį priima atnaujintus reformos planus;
- ▶ iki gegužės pabaigos Komisija juos įvertina ir pateikia rekomendacijas;
- ▶ birželį Europos Taryba priima oficialų sprendimą;
- ▶ remdamosi šiuo sprendimu, valstybės narės tvirtina savo nacionalinius biudžetus.

Europos semestras, šiemet skaičiuojantis jau trečius veiklos metus, yra pirmasis toks procesas, kuris koordinuoja nacionalines ir ES ekonomikos politikos kryptis laikmečiu, kuris yra vienas iš sunkiausių per pastaruosius 50 metų. Svarstoma ekonominė politika apima makroekonominio stabilumo, tvarios fiskalinės politikos, stabilių finansinių institucijų, struktūrinių

ir priežiūros reformų užtikrinimą – tai turėtų lemti ne tik bendrąjį, bet ir darbo vietų augimą. Per šiuos metinius koordinavimo ciklus Europos Sąjunga teikia programos vystymo strategijos „Europa 2020“ ataskaitomybės, stebėsenos ir sistemos vystymo rekomendacijas. Šis ekonominės politikos koordinavimo procesas yra svarbus regionams dėl kelių tarpusavyje susijusių priežasčių.

Akivaizdu, kad kai kurie Europos regionai ir miestai yra pasauliniai tvaraus vystymosi lyderiai, turintys išplėtotas ir pažangias vietinės socialinės apsaugos infrastruktūras, tačiau nė vienas regionas negali vien tuo pasikliauti, kadangi sėkmė, o ypač ekonominiame kontekste, gali greitai nusigręžti. Būtina vykdyti struktūrines reformas ir diegti inovacijas, kad būtų išlaikytas konkurencingumas ir kuriamos naujos galimybės.

▶ Valstybės narės turi atsižvelgti į skirtingus įvairių miestų ir regionų poreikius.

Atskirus Europos regionus ir miestus skirtingai paveikė dabartinė ekonomikos ir finansų situacija. Valstybių narių regionuose susiklostė skirtinga situacija, todėl akivaizdu, kad nacionalinių ekonominių politikų koordinavimas, atsižvelgiant į teritorinę ir institucinę struktūrą, yra būtinas siekiant užtikrinti ES ateitį. Dėl valstybių narių skirtingo teritorinio suskirstymo, svarbu, kad koordinuojant veiksmus ir nustatant politiką prioritetą būtų reikiamas būtent miestų ir regionų poreikiams. Pradėdama nuo strategijos „Europa 2020“ patvirtinimo, Komisija skatina valstybes nares sutelkti miestų ir regionų jėgas.

▶ Tvaraus, pažangaus ir integracinio investavimo skatinimas yra greičiausias kelias sumažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus.

Komisija pripažįsta, kad ne visos Sąjungos teritorinės sritys vienodai sėkmingai vystomos. Synchronizuotas ir kryptingas investavimas kartu su kitomis ekonominės politikos priemonėmis galėtų stipriai prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ dešimties metų augimo programos įgyvendinimo. Tvaraus, pažangaus ir integracinio investavimo skatinimas per regionines ir nacionalines programas yra pats efektyviausias ir pragmatiškiausias būdas pasiekti svarbiausių sutarties tikslą – mažinti ekonominę, socialinę ir teritorinę atskirtį. Sanglaudos politika yra vienas iš pagrindinių stabilaus investavimo paramos šaltinių (žr. 10 lentelę).

Efektyvus viešojo kapitalo naudojimas yra būtina sąlyga ekonomikos ir darbo vietų skaičiaus augimui, todėl investavimo politika kartu su anksčiau minėtomis priemonėmis yra ypač svarbi. Skatinant privačias investicijas, būtina užtikrinti ▶▶

stabilų makroekonominį klimatą. Finansuojant ilgalaikes viešojo kapitalo investicijas reikia tvirtos fiskalinės politikos. Nereikėtų pamiršti, kad efektyvus investavimas turi atitikti vidaus rinkos taisykles ir reguliacines priemones. Komisija įsitikinusi, kad Europos regionų ir miestų ekonominė politika skatina ekonominį ir darbo vietų augimą. Pastaraisiais metais pabrėžiama, kad sanglaudos politikos kontekste investicijos turėtų atitikti ekonominius poreikius (žr. 11 lentelę).

▶ 2013 m. bus lemtingi sanglaudos politikai.

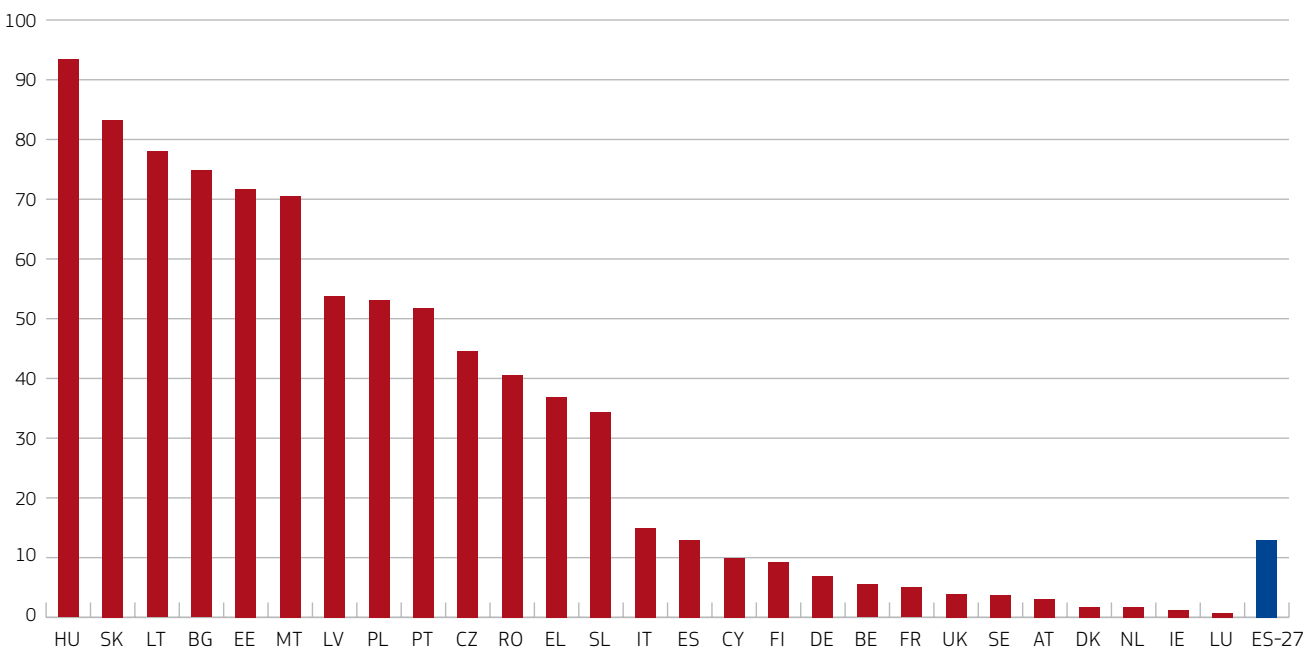
2013 metai bus lemtingi sanglaudos politikai, nes valstybės narės pristatys 2014-2020 m. strateginius daugiamečius planus partnerystės susitarimų pavidalu. Šiais susitarimais valstybės narės turi užtikrinti ilgalaikio strateginio investavimo prioritetų įgyvendinimą, jie taip pat turi atitikti nacionalinių reformų programas. Jie turi atitikti ir strategijos „Europa 2020“ tikslus, ir konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, kurias šiais metais pristatys Europos Komisija.

SĖKMINGAS SANGLAUDOS POLITIKOS KAIP INVESTAVIMO MECHANIZMO POVEIKIS

Sanglaudos politika apima vidutiniškai 65 mlrd. EUR investicijų kiekvienais metais (įskaitant ES ir nacionalinį finansavimą), t. y. daugiau nei 50% visų viešųjų investicijų daugelyje valstybių narių, ir daro didelį poveikį ES ekonomikai. 12 valstybių narių, prisijungusių prie Sąjungos 2004 metais ar vėliau, BVP augo beveik 1,5% kiekvienais metais pradedant nuo 2007 m. ir baigiant 2016 m., kai dabartinės sanglaudos programos bus įgyvendintos. Europos ekonomikai sanglaudos politika turi tiek trumpalaikį poveikį programų įgyvendinimo metu, tiek ilgalaikį poveikį dėl tobulinamos struktūros ir veiklos efektyvumo. Proceso metu regionai turi nustatyti aiškius strateginius prioritetus ir išnaudoti vietinius pranašumus, pašalinti investavimo trikdžius ir skirti dėmesį vietos inovacijų potencialui.

Naujausi duomenys rodo, kad 2011 metai buvo tie, kai valstybės narės jau ėmė gauti apčiuopiamos naudos iš sanglaudos politikos. 2011 metais buvo sukurta beveik 190 000 darbo vietų naudojantis ERPF / Sanglaudos fondo finansavimo programomis, iš viso (įskaitant ir šiuo metu vykdomas programas) – beveik 400 000 darbo vietų. 2011 metais buvo suteikta parama beveik 27 000 naujai įkurtų įmonių, iš viso per programas paremta beveik 53 000 įmonių. Valstybių narių finansavimas ir sanglaudos politika vaidina svarbų vaidmenį, nes kai kuriose valstybėse narėse tai sudaro beveik pusę viešųjų investicijų. Sanglaudos politika taip pat svarbi kuriant klestinčią Europos ateitį ir siekiant strategijos „Europa 2020“ programos tikslų.

▶ Sanglaudos fondai (ES ir nacionaliniai) kaip viso viešojo investavimo procentinė dalis (2009–2011 m. vidurkis)

Komisija stebi ir analizuoja ekonominį vystymąsi, nurodo pagrindines spragas. Diskusija su valstybėmis narėmis turėtų padėti investuoti kryptingai, taip užtikrinant nacionalinės ekonomikos augimą, todėl svarbu teisingai nustatyti gaires ir panaudoti vietinį bei regioninio potencialą ir žinias. Tolesnį partnerystės susitarimų ir veiksmų programos periodą planuojama grįsti teritorine intervencija, kuomet prioritetų nustatymo ir investavimo pagrindu taps teritorijų patiriami sunkumai ir anksčiau minėtas potencialas.

Komisijos pasiūlymų sėkmė veikia sanglaudos politiką – ji labai priklauso nuo to, kaip konkretūs pasiūlymai yra įgyvendinami. Čia partnerių vaidmuo yra esminis: partneriai, o ypač vietos ir regiono valdžios institucijos, gali geriausiai užtikrinti programų įgyvendinimą ne tik dėl to, kad yra susipažinę su vietos poreikiais, bet ir išmano priemones jiems patenkinti.

► **Vietos ir regiono valdžios institucijos gali sėkmingiausiai įgyvendinti programas.**

2014-2020 metais sanglaudos politika bus nukreipta į mažesnį kiekį specifinių investavimo sričių. Tai turėtų padėti investuoti būtent į pažangų, tvarų ir integracinį augimą; ketinama remti inovacijas ir mažąsias bei vidutines įmones (MVĮ), taip pat spręsti klimato, energijos ir aplinkosaugos problemas bei kurti darbo vietas.

„Teminio“ susitelkimo tikslas – padidinti bendrąją Europos investicijų vertę numatant globalių prioritetų visumą, tačiau lanksčiai pritaikant strategiją prie individualių ir regiono poreikių. Tokia finansinė koncentracija leis susitelkti į rezultatus, suteikti viešosioms investicijoms stipresnį loginį pagrindą ir užtikrinti patikimą sąnaudų ir pasiektų rezultatų apskaitą. Tai atlikus, veiklos rezultatai būtų struktūrizuoti, todėl būtų galima skatinti kitas programas.

Neoficialus ateities programų rengimas jau pradėtas – remiamasi Komisijos požiūrį išdėstančiais dokumentais ⁽¹⁾, 2012 metų konkrečiai šaliai skirtomis rekomendacijomis ir Komisijos tarnybinių dokumentų analize ⁽²⁾ 2013 metais koordinavimo darbai turėtų suintensyvėti, kad naujos kartos programos atneštų kuo didesnę naudą regionams ir valstybėms narėms, skatintų jų augimą ir darbo vietų kūrimą.

TEMINIS PERPROGRAMAVIMAS

Sanglaudos politikos lankstumas leidžia lanksčiai keisti – arba „perprogramuoti“ – finansavimo tikslus atsižvelgiant į poreikius.

Didžiausias (sąlyginai) perprogramavimas įvyko Airijoje (42%), Maltoje (24%), Portugalijoje (24%), Bulgarijoje (12,5%), Ispanijoje (12,2%) ir Lietuvoje (11,3%).

Atlikus perprogramavimą, stipriau imtos plėtoti energijos, mokslinių tyrimų ir inovacijų, darbo rinkos (taip pat ir jaunimo), bendrosios įmonių paramos, kelių, kultūros, socialinių infrastruktūrų sritys.

Į jaunimą ir MVĮ orientuotas perprogramavimas

Nuo 2012 pradžios mažiausiai dvylika valstybių narių nukreipė savo, ERPF ir (arba) ESF lėšas į kitas sritis siekdamas pagerinti galimybes įsidarbinti, kovoti su jaunimo nedarbu ir jo išvengti bei didinti paramą MVĮ.

Aštuoniose valstybėse narėse, dalyvaujančiose „Barroso iniciatyvoje“, mažiausiai 625 000 jaunuolių (2012 m. spalio) gavo tikėtinos naudos iš jaunimui skirtų programų. Daugelis valstybių narių, reaguodamos į Veiklaus jaunimo grupių ir dvišalių susirinkimų diskusijas, ėmėsi jaunimo mokymo, įdarbinimo, karjeros iniciatyvų.

2007-2013 m. sanglaudos politika tapo didžiausia paramos MVĮ teikėja ES. Daugiau nei 25 mlrd. EUR skirti mažoms ir vidutinėms įmonėms pasitelkus ERPF lėšas; šioms įmonėms taip pat bus skirta didžioji dalis planuojamos 27 mlrd. EUR bendrosios verslui skirtos paramos. Dėl šios priežasties veiklos grupės įvedė įvairių priemonių, skirtų sustiprinti ar paspartinti ERPF skiriamą paramą MVĮ. Maždaug 56 000 naujų MVĮ laukia galimybės pasinaudoti parama.

► SUŽINOKITE DAUGIAU

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/europe2020/index_lt.cfm

(1) http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_lt.cfm

(2) http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-your-country/index_lt.htm

▶ 2013 M. „REGIOSTARS“ APDOVANOJIMAI ATSKLEIDĖ DAUG PAŽANGIŲ REGIONUOSE VYKDOMŲ PROJEKTŲ

Sausio 31 dieną Briuselyje įvykusių 2013 m. „RegioStars“ apdovanojimų ceremonijoje buvo paskelbti 5 vertinimo komisijos išrinkti geriausi projektai. Projektai buvo suskirstyti į pažangios plėtros, tvaraus augimo, integracinio augimo, miesto-žvaigždės bei informacijos ir komunikacijos kategorijas.

Per šešerius metus „RegioStars“ apdovanojimai smarkiai išaugo – šiais metais užfiksuotas rekordinis dalyvių skaičius ir vertinti pateikta daug įspūdingų, inovatyvių ir kūrybiškų sprendimų. „RegioStars“ apdovanojimuose pripažinimą pelnė įspūdingi projektai, kurie, skatinami ES regioninės politikos dar nuo 2000 m. sausio mėn., padėjo sukurti daug darbo vietų.

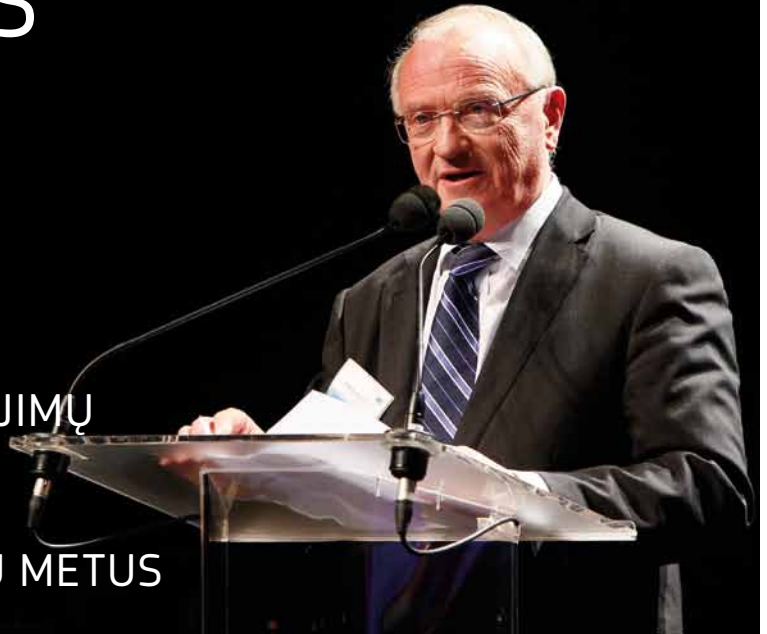
Apdovanojimus pristatė Europos regioninės politikos komisaras Johannes Hahn ir apdovanojimų vertinimo komisijos pirmininkas, buvęs Regionų komiteto pirmininkas, Luc Van den Brande.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

RegioStars 2013:
[http://ec.europa.eu/regional_policy/
cooperate/regions_for_economic_change/
regiostars_13_en.cfm?exp=6#anchor6](http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_13_en.cfm?exp=6#anchor6)

ĮKVEPIANTYS EUROPOS REGIONAI

LUC VAN DEN BRANDE,
„REGIOSTARS“ APDOVANOJIMŲ
VERTINIMO KOMISIJOS
PIRMININKAS, PRISIMENA
ŠEŠERIUS APDOVANOJIMŲ METUS

„RegioStars“ yra vieni iš konkurencingiausių ir plačiausio pobūdžio apdovanojimų, kuriuose regionai gali parodyti savo pasiekimus ir būti pripažinti. Konkurse siekiama apdovanoti labiausiai nusipelnčius asmenis, skatinančius savo regiono ir apskritai Europos Sąjungos vystymąsi.

500 projektų per 6 metus

Per pastaruosius šešerius metus buvo nominuota daugiau nei 500 projektų iš visų valstybių narių. 160 iš jų pateko į galutinį sąrašą, o 31 pelnė apdovanojimus. Kaip ir kiekvienais metais, projektai pasižymėjo aukšta kokybe, o jų pažangios idėjos buvo pritaikytos konkrečiam regionui.

Projektai stipriai prisidėjo prie bendradarbiavimo plėtros naudodami pirmiausia ERPF / ESF paramą, vėliau – savo pačių išteklius. Tokiu būdu jiems buvo suteiktas pagrindas savarankiškai siekti konkrečių tikslų.

Laimėjusius projektus vienijo keturi požymiai: novatoriškumas, poveikis, darnumas ir partnerystė, kurioje ypatingas dėmesys buvo skiriamas komunikacijai.

Projektų tikslai yra įvairiakrypčiai, kelių lygmenų, skatinantys partnerius plėtoti regionų potencialą.

Tarptautinis geros praktikos pavyzdžių pristatymas

„RegioStars“ pradžia – prieš šešerius metus įkurtas forumas, kuriame siekta tarptautiniu mastu parodyti gerus pavyzdžius, nes anksčiau sėkmingos vietos ir regiono iniciatyvos, kurias finansuodavo sanglaudos ir struktūriniai fondai, buvo žinomos tik vietos mastu.

„„RegioStars“ konkursas padeda inovatyviems projektams ir skatina kūrybiškumą regionų lygiu visoje Europoje.“

Luc van den Brande, „RegioStars“ apdovanojimų vertinimo komisijos pirmininkas

Dabar projektai tapo kitų regionų, norinčių pritaikyti idėjas savo poreikiams, įkvėpimo šaltiniu.

Šansas kūrybiškumui

Konkursas „RegioStars“ padeda visos Europos regionų inovatyviems projektams ir atveria kelią visos Europos regionų kūrybiškumui. Sėkmingi projektai dar kartą įrodo sanglaudos politikos poveikį socialiniam ir ekonominiam Europos Sąjungos augimui.

PAŽANGUS AUGIMAS UNIVERSITETŲ ĮTRAUKIMAS Į REGIONINĮ AUGIMĄ

ŽINIOMIS PAREMTO AUGIMO PUOSELĖJIMAS PORTE

Porto UPTEC mokslo ir technologijų parko projektas jungia akademinę ir verslo bendruomenes į dinamišką, inovatyvią aplinką, taip pat remia žinių ir technologijų sklaidą. Parke, esančiame Portugalijos Šiaurės regione, veikia 110 kompanijų (95 iš jų

naujai įkurtos įmonės), dirba 800 specialistų. Šis parkas padeda į regioną pritraukti tiesioginių užsienio investicijų (TUI). UPTEC veikia įvairaus pobūdžio įmonės – pradedant nuo filmų ir televizijos industrijos, baigiant energijos vartojimo efektyvumo ir laivininkystės technologijų įmonėmis, o tai ypač prisideda mažinant regiono priklausomybę nuo žemųjų technologijų pramonės.

► **Sužinokite daugiau:** www.uptec.up.pt

TVARUS AUGIMAS EFEKTYVAUS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO MŪŲ SKATINIMAS

IŠLAIDAS MAŽINANTYS ŽALIEJI PATARIMAI VERSLUI

ENWORKS paramos veiksmingam išteklių naudojimui projektai šiaurės vakarų Anglijoje teikia aplinkosaugos patarimus ir remia verslą per vietos organizacijų tinklą. Specialistų patarimai,

internetinis žinių ir įgūdžių perdavimas – taip ENWORKS padeda smulkiam verslui siekti efektyvaus išteklių naudojimo, mažinti išlaidas ir tapti konkurencingesniais sumažinus poveikį aplinkai. Vien per pastaruosius du projektus ENWORKS suteikė paramą 4000 MVJ ir sumažino jų išlaidas apie 85 mln. GBP. Jei kalbame apie naudą aplinkai, skaičiai yra akivaizdūs: 75800 tonų sumažinta CO₂ emisija, sutaupyta 646000 m³ vandens ir 10700 tonų medžiagų.

► **Sužinokite daugiau:** www.enworks.com

INTEGRACINIS AUGIMAS SOCIALINĖS NAUJOVĖS: KŪRYBIŠKAS SOCIALINIŲ SUNKUMŲ SPRENDIMAS ILGALAIKIŲ BEDARBIŲ GRĮŽIMAS Į RINKĄ

Asmeninis įdarbinimo kelias – projektas, kurio tikslas yra mažinti ilgalaikę asmenų, kuriems daugiau nei 45 metų, bedarbystę Lenkijos Varminko Mozūrų vaivadijoje. Lenkijai pritaikytas suomių modelis, kurio paskirtis – padėti įsidarbinti su iššūkiais (sveikatos, amžiaus, negalios) susiduriantiems asmenims. Projektas apima bendrą asmens įvertinimą, o kartu teikiama ilgalaikė specialioji reabilitacija, mokymai, psichologinė

pagalba ir tarpininkavimo įsidarbinant paslauga. Rezultatai įkvepiantys: iš 32 dalyvių 80% susirado darbą, 90% iš jų po 15 mėnesių vis dar dirbo. Šis projektas bus plėtojamas ir kitose Lenkijos vietovėse.

▶ Sužinokite daugiau: www.erkon.elblag.com.pl

MIESTAS-ŽVAIGŽDĖ INTEGRUOTAS POŽIŪRIS Į TVARIĄ MIESTŲ PLĖTRĄ MAŽIAU IŠVYSTYTŲ BERLYNO SRIČIŲ ATKŪRIMAS

Berlyno kaimynystės vadybos projektą Berlyno miesto valdžia pradėjo dar 1999 metais; juo buvo siekiama atkurti socialiai nepatrauklias miesto sritis. Mažiau išvystytos viešosios ir žaliosios erdvės, menka etninė integracija, aukštas jaunimo

nedarbo lygis – tokios buvo priežastys, paskatinusios kaimynystės veikėjus įsitraukti ir prisidėti prie demokratinio sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo. Kaimynystės tarybos, sudaromos iš minėtų veikėjų, gali pakeisti bendruomenės ateitį. Pradėta remti mokyklų, viešų erdvių atkūrimą, kaimynystės kultūros puoselėjimą. Išsiplėsta iki pagalbos kylant karjeros laiptais, etninės integracijos tose srityse, kuriose daugiausia gyvena imigrantai (iki 79% kai kuriuose rajonuose).

▶ Sužinokite daugiau: www.quartiersmanagement-berlin.de

INFORMACIJA IR KOMUNIKACIJA ES REGIONINĖS POLITIKOS SKLEIDIMAS TRUMPAMETRAŽIAIS FILMAIS KEIČIAMAS KLAUSOS NEGALIŲ TURINČIŲ ASMENŲ ĮVAIZDIS

Lietuvos projektas „Darbo link“ padeda klausos negalią turintiems asmenims rasti darbą. Projektu stengiasi kovoti su stereotipais apie kurčiuosius, keisti kurčiųjų asmenų įvaizdį, pabrėžti jų, kaip darbuotojų, potencialą. Projekto metu TV ir internete parodyta šios socialinės kampanijos vaizdo įrašų serija. Specialiai apmokyti atstovai bendradarbiavo su įdarbinimo centrais ieškodami tinkamų darbo vietų klausos negalią turintiems žmonėms ir, kai to reikėjo, tarpininkavo įdarbinant. Daugiau nei 600 klausos negalią turinčių žmonių įsitraukė į šį projektą, iš jų daugiau nei 400 sėkmingai įsidarbino.

▶ Sužinokite daugiau: www.esparama.lt/regiostars

▶ MIESTŲ PLĖTROS PROJEKTŲ DUOMENŲ BAZĖ – BESIMOKANTIEMS POLITIKOS

Miestai vaidina esminį vaidmenį užtikrinant pažangų, tvarų ir integracinį augimą. Jie stumia ekonomiką į priekį, vysto ryšius, kūrybiškumą ir inovacijas, jie yra aplinkinių vietovių paslaugų centrai. Miestų neigiama pusė – nedarbas, triukšmas, oro tarša, socialinė atskirtis ir skurdas. Europos Komisija turi bendradarbiauti su miestais skleisdama Europos ateities miesto viziją: tai vieta, kurioje klesti progresas, socialinė sanglauda, demokratija, kultūra, kur miestas yra įvairovės ir plėtros centras, žalia, ekologiška ir švari erdvė.

Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) jau seniai remia miestus, padeda vystyti ekonomiką, remia lygybę, kartu su miesto valdžia gerina miesto aplinką. Mieste susipina keletas matmenų, todėl sėkminga plėtra galima tik pritaikius integruotą požiūrį, t. y. reikia užtikrinti projektų tarpusavio sinergiją ir koordinaciją bei vengti sutampančių rezultatų ir retkarčiais pasitaikančių prieštarų tikslų. Fizinis miesto objektų atnaujinimas turėtų būti siejamas su ugdymo, ekonominio augimo, socialinės integracijos, aplinkos apsaugos priemonėmis, taip pat stipria miestiečių, visuomenės ir įvairių valdžios organų partneryste.

Europos Komisija neseniai paskelbė tyrimą, kuriame nagrinėjama, kaip miestai įsisavina ERPF paramą. Tyrimas apima 50 skirtingų projektų iš 8 skirtingų sričių. Kiekvienas miestas turėjo paruošti trijų tipų dokumentus: santrauką su svarbiausia informacija, 6-8 puslapių apimties trumpą analizę ir profesionaliam skaitytojui skirtą išplėstinę analizę, kurioje pateikta visa reikiama informacija apie projektą. Tyrimo tikslas – sukurti sėkmingų miesto vystymo pavyzdžių duomenų bazę. Komisija tikisi, kad tokia duomenų bazė suteiks reikiamos informacijos ir bus miestų, vadovaujančiųjų ar kitų suinteresuotų institucijų įkvėpimo šaltinis. Ruošiamasi 2014–2020 m. programavimo periodui, kuriame Europos Komisija tikisi sustiprinti integruotą požiūrį į tvarią miesto plėtrą – kiekviena valstybė narė turėtų tam skirti 5 % gauto ERPF finansavimo, todėl ši duomenų bazė atsirado tinkamu metu.

Šiame tyrime nėra tiriama sanglaudos politika urbanistiniu požiūriu, greičiau bandoma išsiaiškinti, kaip tam tikri miestai susitvarkė su vietinės miesto politikos iškeltais tikslais įsivairindami ERPF 2007–2013 m. skirtas lėšas. Tai, kad šie pavyzdžiai buvo pasirinkti, nebūtinai reiškia, kad jie yra geriausi valstybių ar ES pavyzdžiai. Praktika rodo, kad paprastai projektai pavyksta tik iš dalies. Tačiau tokie pavyzdžiai parodo įdomias idėjas ir sprendimus, bendradarbiavimo būdus, padeda mąstyti kitaip, įkvepia mokytis iš įvairių situacijų, skatina viešąją politiką vystyti skaidriai, teisingai ir atžvelgiant į socialinę erdvę.

Bene įdomiausia tyrimo metu buvo analizuoti kintančias strategijas, kuriomis siekiama integruoto požiūrio į miesto ir teritorinę sanglaudą. Srities specifika pagrįsta intervencija ypač paplitusi vietovėse, susiduriančiose su socialine, ekonomine ir aplinkos atskirtimi. Fizinis atkūrimas kol kas yra pagrindinė varomoji jėga kuriant įvairių suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimu paremtą politinę integraciją. Žinomi vos keli atvejai, kai vietos specifika paremtas metodas buvo taikomas kartu su į žmones orientuotu metodu, dar mažiau atvejų, kai ERPF ir Europos socialinis fondas (ESF) veikė kartu. Ateityje tokia galimybė reikėtų naudoti dažniau, nes investicijos į miesto infrastruktūrą vargu ar gali duoti tvarų rezultatą, jei nebus taikomas į žmones orientuotas metodas.

Miestai parodė, kad gali daug pasiekti naudodami socialines naujoves, tačiau jie neturi pakankamai priemonių išspręsti visas problemas. Kompetencijų pasidalinimo, išaugusio piliečių aktyvumo ir politikos lyderių jėgų gali nepakakti kovojant su atskirtimi ar nedarbu. Regioninės ir nacionalinės valdžios institucijos taip pat turi aktyviai įsijungti, būti atsakingos už tokios politikos įgyvendinimą atitinkamu lygiu. Regioninė ir nacionalinė valdžia turėtų vertikalčiai remti miestus. Visa tai apimantis integruotas požiūris gali turėti teigiamos įtakos miestų efektyvumui ateityje, nes sunki vietos padėtis yra susijusi su politinio, ekonominio, socialinio ir aplinkos vystymosi administravimu. Tai rodo,

Senovinio Le Murate kalėjimo komplekso atkūrimas Florencijos centre, Italijoje.

Saulėtekio slėnis Vilniuje, Lietuvoje, kuriame įsikūrę du didžiausi universitetai, tyrimų organizacijos, mokslo ir technologijų parkas ir moderniųjų technologijų įmonės.

Robinsballe mokslo kaimynystė Brēmene, Vokietijoje.

► PAŽANGUS AUGIMAS

Daug miestų bando keisti kurdami fizinės erdves, pritaikytas kultūros, technologijų bei mokslinių tyrimų reikmėms. Miestai turėtų vengti vystyti ta pačia kryptimi ir taip švaistyti išteklius. Pažangaus augimo projektai gali dirbtinai skatinti pastatų, technologijų ar veiklos sričių atsiradimą, kurie neparodo tikrojo pažangių technologijų poreikio toje vietovėje. Pažangaus augimo projektai turi būti atitinkamai specializuoti, remtis vietos specifika pagrįsta logika, kad pasiektų unikalių rezultatų tarp konkurentų. Todėl regioninė pažangaus augimo strategija turi būti derinama su to regiono pagrindinių urbanistinių centrų pažangaus augimo strategija.

► TVARUS AUGIMAS

Tvaraus augimo strategijos siekia tokio plėtros modelio, kuris pasiektų kuo aukštesnį augimą sunaudodamas kuo mažiau išteklių. Miestai neretai imasi apleistų miesto objektų vystymo projektų arba kuria strategijas stengdamiesi pereiti prie anglies dvideginio neišskiriančių energijos sistemų. Tai yra ypač svarbu, nes žemės išteklių yra riboti, jie turi būti perdirbami ar pakartotinai naudojami. Anglies dvideginio neišskiriantis miestas, būsto, verslo, pragyvenimo išteklių taupymo

tendencijos reikalauja ne tik politinės valios, jos turi būti patrauklios visuomenei ir vykdomos sąmoningai. Tvaraus augimo projektams taip pat reikalinga įvairaus lygio valdžios institucijų parama, nes kompleksiniai veiksmai ir rezultatai priklauso nuo suinteresuotų šalių bendradarbiavimo.

► INTEGRACINIS AUGIMAS

Ekonomiškai ir socialiai tvarus augimas turi būti integracinio pobūdžio, kad pasiektų visus visuomenės sluoksnius. Būtina sąlyga yra kovos su skurdu, socialinės integracijos, atskirties tarp valstybių narių ir ES mažinimo veiksmų inicijavimas. ERPF ir ESF turi veikti kartu ir modernizuoti švietimo ir mokslo sistemas, mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių, investuoti į bendruomenės, švietimo, socialinę ir sveikatos priežiūros infrastruktūrą. Galutinis tikslas – stipri bendruomenė ir lengvas paslaugų pasiekiamumas, todėl šiuo atveju tikslinė grupė yra žmonės, kuriuos ypač sunku pasiekti, taip pat turintys specialiųjų poreikių. Gyvenimo sąlygos gali lemti pasitraukimą iš aktyvaus visuomeninio gyvenimo, todėl tokioms mažumoms kaip imigrantai, romai ar žmonės su negalia įveikti barjerus yra dar sudėtingiau.

▶ PAŽANGUS VIENOS AUGIMAS
Naujų MVĮ kūrimo ir vystymo inkubatorius

Pažangus dar nereiškia didelis – tokiu kredo remiasi projektas „Mingo“ Vienoje, kurio biudžetas yra daugiau nei 3 mln. EUR (pusę skiria ERPF). Projektas parodo, kaip mažos ir vidutinės įmonės prisideda prie pažangaus Europos augimo. Inkubatoriuje teikiama pagalba neseniai įsikūrusioms įmonėms ir remiamos jau veikiančios įmonės, taip padedant joms likti inovatyvioms. Projekto vykdytojai siūlo integruotą pagalbą kuriant verslą, konsultuoja esamas mažas įmones, organizuoja tinklų kūrimo renginius ir verslo apdovanojimus, taip pat teikia daugiakalbes paslaugas etninėms įmonėms bei kuria pagalbos schemas, padedančias įsilieti į rinką ir pasiekti minimalius vietos vartojimo rinkų standartus. „Mingo“ taip pat siūlo patalpas tiems, kurie ieško, kur įsikurti.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU
www.mingo.at

▶ ŽALIASIS AUGIMAS GENTE
Pastatų energijos suvartojimo mažinimas

Gento miestas nuo seno žinomas dėl aplinkos apsaugos aktyvistų veiklos, todėl nenuostabu, kad šiame Belgijos mieste buvo pirmą kartą pristatytas vietinio klimato planas. Gento aplinkos apsaugos tarnyba pradėjo neįprastą iniciatyvą, siekiančią sumažinti namų ir kitų pastatų energijos suvartojimą. Programą įkvėpė poreikis renovuoti pastatus ir siekis suvartoti kuo mažiau energijos; programa turėjo atitikti gyventojų poreikius ir pasiūlyti atitinkamus statybos sprendimus. Dizaino specialistai, rangovai, verslo bendruomenė yra skatinama kurti techniškai ir materialiai prieinamą sprendimą, kurio tikslas – gerinti namų energijos suvartojimo rodiklius. Itin svarbus projekto integracinis aspektas: numatyta parama namų ūkiams, atitinkamas konsultavimas, pagalba ir parama, kad būtų užtikrinta tvari gyvenamoji aplinka.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU
www.milieuadvieswinkel.be/

▶ TERASOS INTEGRACINIS AUGIMAS
Imigrantų integracija ir bendruomenės sanglauda viename miesto rajone

2 Tarasos rajonui skirtame plane numatyta skatinti socialinę integraciją priemiestyje, kuriame dėl imigrantų antplūdžio neretai kildavo konfliktų, paveikusių įprastą miesto gyvenimą. Regiono valdžios (Katalonijos generaliteto) išleistas Kaimynystės įstatymas nurodo gaires ir priemones, kaip atkurti kaimynystę. Plane, kurį remia regioninė miestų atkūrimo programa, numatomas vieningas transformavimo procesas, kuriame derinami socialiniai veiksmai ir miesto atkūrimo darbai, kurie skirti sumažinti priemiesčio bendruomenės atskirtį nuo bendro miesto gyvenimo, gerinti rajono įvaizdį, vengti įtampos ir konfliktų. Kuriant planą aktyviai dalyvavo miestiečiai, kurie pasiūlė sprendimų, kaip suderinti įvairias municipalines paslaugas.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU
www.terrasa.cat

▶ INTEGRACINIS AUGIMAS IR INTEGRUOTAS POŽIŪRIS Į MIESTŲ PLĖTĄ

Probleminių Budapešto rajonų renovacija investuojant į gyvenamuosius būstus

Magdolnos rajono kaimynystės projektas Vengrijoje yra pirmasis integracinis socialiai jautrios aplinkos atkūrimo projektas. Viename iš labiausiai nepasiturinčių rajonų Budapešte numatyta ne tik pagerinti būsto ir gyvenimo sąlygas, bet ir sustiprinti vietinę bendruomenę. Investicijos į infrastruktūrą buvo derinamos su projektais, sprendžiančiais nepalankioje padėtyje esančių visuomenės grupių socialines problemas. Fizinis gyvenamųjų namų atnaujinimas vyko kartu teikiant aktyvią socialinę pagalbą gyventojams.

Kol kas įveikti du etapai: pirmąjį (2005–2008) finansavo rajono ir miesto savivaldybės, antrąjį (2008–2011) rėmė ERPF. Šie du etapai yra tik pradžia – kaimynystės vystymo strategijos įgyvendinimas užtruks 15 metų.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU
www.rev8.hu/eng.php

kad esamos nacionalinės politikos ir programos turi didžiulę įtaką miestų vystymuisi.

Kompetencijos kurti ir taikyti naujas idėjas vietiniu lygmeniu nauda įrodė daugelis projektų. To suvokimas atsiranda vykdamas mainų programas, pavyzdžiui, URBACT, taip pat dirbant kartu ir nuolat mokantis. Naujos politikos įsisavinimas vykdamas tarptautinių mainų ir mokymosi programas nėra paprastas prekybinis sandoris – nėra vieno visiems tinkančio recepto, čia neįmanoma tiesiog nukopijuoti. Todėl politikai turėtų domėtis, kaip tinkamai imtis integruotos miestų plėtros, nes procesas reikalauja kritinio požiūrio ir konteksto išmanymo, nes atskirų vietovių valdymo ir kitų institucijų sistemos skiriasi. 50 atvejų tyrimas yra tinkama priemonė žinioms apie miestų patirtį skleisti.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

Ateities miestai:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/citiesoftomorrow/index_en.cfm

Nagrinėti pavyzdžius ir rasti galutinę ataskaitą galite „Inforegio“ žiniatinklio svetainėje:

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/brochures/index_en.cfm#1

<http://www.aeidl.eu/en/projects/territorial-development/urban-development.html>

▶ ES SOSTINIŲ TELKIMAS

KOMISARAS HAHN RAGINA MERUS VESTI EUROPAŲ IŠ KRIZĖS

Vasario 28 d. ES regioninės politikos komisaras Johannes Hahn vadovavo pirmosioms tiesioginėms Europos Komisijos ir ES sostinių diskusijoms, kurios gali tapti reguliarios. Komisaras Hahn kvietė 20 dalyvavusių merų aktyviai skatinti atsigavimo ir augimo procesus. Jis pasisakė už labiau centralizuotą sostinių, kaip Europos ekonominių ir socialinių įtakos centrų, vaidmenį. Jis taip pat pasisakė už pastebimesnį miestų aspektą sanglaudos politikoje ir visose ES politikos srityse.

Susitikime dalyvavo ir aplinkos komisaras Janez Potočnik. ES sostinių – Amsterdamo, Atėnų, Berlyno, Bratislavos, Briuselio, Bukarešto, Lisabonos, Liublianos, Liuksemburgo, Madrido, Nikosijos, Romos, Sofijos, Stokholmo, Talino, Valetos, Vienos, Vilniaus ir Varšuvos bei Zagrebo (atsižvelgiant į Kroatijos įstojimą į ES 2013 m. liepos mėn.) – merai pasirašė bendrą pareiškimą dėl miestų vaidmens ir jų, kaip tvaraus, pažangaus ir integracinio augimo variklių, pagrindinio vaidmens. Šį pareiškimą palaikė ir daugelis negalėjusių dalyvauti merų.

Pradėtas Europos Komisijos ir ES sostinių merų dialogas dėl plėtros.

1. Artūras Zuokas (Vilnius). 2. Klaus Wowereit (Berlynas).
3. Michael Häupl (Viena). 4. Zoran Janković (Liublana).
5. Eberhard van der Laan (Amsterdamas). 6. Alexiei Dingli (Valeta).
7. António Luís dos Santos da Costa (Lisabona).

8. Sten Nordin (Stokholmas). 9. Komisaras Potočnik.
10. Hanna Gronkiewicz-Waltz (Varšuva). 11. Komisaras Hahn.
12. Yordanka Fandakova (Sofija). 13. Sorin Mircea Oprescu
(Bukareštas). 14. Ana Botella (Madridas). 15. Milan Ftáčnik
(Bratislava). 16. Milan Bandić (Zagrebas). 17. Konstantinos
Georkatzis (Nikosija). 18. Xavier Bettel (Liuksemburgas).
19. Yiorgos Kaminis (Atėnai). 20. Edgar Savisaar (Talinas).

Pareiškime pažymima, kad „sostinės yra laboratorijos, kuriose turi būti surasti ES socialinių ir ekonominių problemų sprendimai“. Taip pat minima, kad „sostinės yra inovacijų ir pažangaus augimo variklis, dažnai ir švietimo bei mokslo tinklų pagrindas“. Be to, teigiama: „Tikime, kad Komisijos pasiūlymai dėl didesnių valdymo teisių perdavimo miestams, įskaitant ES struktūrinių fondų valdymą, yra ypač svarbūs, jei norima užtikrinti, kad miesto iššūkiai yra gerai suprantami, o įgyvendinami projektai atitinka realius poreikius.“

Prieš susitikimą komisaras Hahn kalbėjo: „Be Europos sostinių negalime paversti 2020 m. Europos augimo darbotvarkės realybe. Todėl ir kviečiu merus rodyti kelią, vedant Europą iš krizės.“

Komisaras Potočnik susitikime pabrėžė, kad efektyvus gamtos išteklių valdymas miestuose yra labai svarbus visų piliečių sveikatai ir gyvenimo kokybei vis labiau ribotoje pasaulio aplinkoje. Miestai vaidins pagrindinį vaidmenį įgyvendinat Komisijos neseniai priimtą Septintąjį aplinkosaugos veiksmų planą.

Europos Komisija pateikė daug pasiūlymų dėl investicijų teikimo miestų teritorijoms tobulinimo šiuo metu vykstančios diskusijos dėl sanglaudos politikos reformos metu. Šie pasiūlymai pabrėžia integruotą požiūrį į politikos formavimą. Komisija pasiūlė perduoti daugiau galių patiems miestams, taip pat ir galimybę jiems išbandyti naujus požiūrius, padėsiančius kilus naujų ekonominių, aplinkos ir socialinių iššūkių.

► SUŽINOKITE DAUGIAU

Pranešimas „Rytojaus miestai“:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/citiesoftomorrow/citiesoftomorrow_final.pdf

Tvari miestų plėtra ES regioninėje politikoje:

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/urban/index_lt.cfm

Pavyzdiniai miestų projektai:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/mayors/2013/projects_en.cfm

▶ FINANSINĖS PRIEMONĖS

NAUJOS KARTOS 2014-2020 M. PROGRAMOSE

Finansinių priemonių per esamą 2007-2013 m. struktūrinių fondų laikotarpį atsirado daugiau ir jos tapo dar svarbesnės. Tikimasi, kad jų vis daugės ir jos bus vis svarbesnės ir kitoje 2014-2020 m. daugiametėje finansinėje programoje (DFP).

Tikimasi, kad naujos 2014-2020 m. DFP veiksmų programos bus labiau orientuotos į rezultatą ir bus susitelkta į kelis pagrindinius teminius tikslus, pagrįstus „Europa 2020“ tikslais. Tai turi būti pasiekta *inter alia* tinkamai naudojant finansines priemones. Buvo parengtas tiek naujo ES struktūrinių priemonių reglamentavimo, tiek naujo ES bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento atnaujintas ir visas nuostatų ir taisyklių, susijusių su finansinėmis priemonėmis, rinkinys.

Vadovaujančiųjų institucijų užduočių rengiant ir įgyvendinant finansines priemones naujos kartos programose apžvalga pateikta toliau.

Ex-ante vertinimas ir programavimas

Įnašai iš veiksmų programų į finansines priemones turėtų būti grindžiami kiekvienos finansinės priemonės *ex ante* vertinimais. Vertinimai turi nustatyti rinkos nepakankamumą arba neoptimalią investavimo situaciją, numatomą 2014-2020 m. laikotarpiu reikalingo viešojo investavimo lygį ir apimtį ir reikiamų finansinių priemonių rūšis.

Vertinimai gali būti atliekami etapais ir visais atvejais jie turi būti užbaigti prieš vadovaujančiosioms institucijoms nusprendžiant dėl bet kokio įnašo į finansines priemones.

Ex ante vertinimai turi būti pateikiami atitinkamos (-ų) veiksmų programos (-ų) priežiūros komiteto žiniai. Vadovaujančiosios institucijos yra atsakingos už *ex ante* vertinimų apibendrintų duomenų ir išvadų paskelbimą per tris mėnesius nuo jų parengimo.

Vadovaujančiosios institucijos turi galimybę į programas įtraukti atskirą prioritetinę įnašų į ES lygmens finansines priemones, tiesiogiai ar netiesiogiai valdomas Europos Komisijos, kryptį (tokioms prioritetinėms kryptims gali būti taikoma iki 100% bendro finansavimo norma). Jos taip pat turi galimybę į programas įtraukti atskirą prioritetinę finansinių priemonių, valdomų nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu vadovaujantis pasidalijamuoju valdymu, kryptį (bendro finansavimo norma tada būtų padidinta 10%).

Kai vadovaujančiosios institucijos numato paskirti individualią prioritetinę finansinių priemonių kryptį, pirmasis atitinkamo *ex ante* vertinimo etapas turėtų būti atliekamas iš anksto, siekiant pateikti tinkamą svarstytiną prioritetinės krypties sąmatos apskaičiavimą.

Finansinių priemonių įgyvendinimas, valdymas ir kontrolė

Įgyvendindamos finansines priemones, vadovaujančiosios institucijos turi dvi pagrindines galimybes:

- arba prisidėti prie finansinių priemonių, nustatytų ES lygiu ir tiesiogiai ar netiesiogiai valdomų Komisijos, pavyzdžiui, COSME MVĮ iniciatyva, mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“, Europos infrastruktūros tinklų priemonė, kultūros ir kūrybos sektorių garantijos priemonė ir t. t.;
- arba prisidėti prie priemonių, nustatytų nacionaliniu, regioniniu, tarptautiniu ar tarpvalstybiniu lygiu, valdomų arba tiesiogiai pačios vadovaujančiosios institucijos paskolų ar garantijų pagrindu, arba jai atsakant.

Tais atvejais, kai finansinės priemonės yra valdomos atsakant vadovaujančiosioms institucijoms, šios ar jų tinkamai įgalioti atstovai privalo pasirašyti finansavimo susitarimus su atrinktais finansiniais tarpininkais. Šie tarpininkai gali būti veikiantys ar nauji juridiniai asmenys, EIB, kitos tarptautinės finansinės institucijos ar kitos atitinkamos įstaigos.

Vadovaujančiosios institucijos yra atsakingos, kad visuose finansinių priemonių įgyvendinimo etapuose būtų užtikrintas taikytinų ES ar nacionalinių teisės aktų, įskaitant viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos teisę, laikymasis.

Programų įnašai į finansines priemones – tarpiniai mokėjimai

Mokėjimai iš veiksmų programų į finansines priemones turi būti atliekami laipsniškai. Sumos, įtrauktos į kiekvieną Komisijai pateiktą tarpinio mokėjimo paraišką, negali viršyti 25% visos finansinei priemonei pagal atitinkamą finansavimo susitarimą skirtos sumos.

Kiekviena tarpinio mokėjimo paraiška bus galima tik tada, kai tam tikra dalis sumų, anksčiau paskirtų finansinėms priemonėms, bus sumokėta arba suteiktos garantijos galutiniam gavėjams.

Vadovaujančiųjų institucijų ataskaitos

Vadovaujančiosios institucijos privalo kasmet pranešti Komisijai apie kiekvienos finansinės priemonės įgyvendinimą, įskaitant mokėjimus ar suteiktas garantijas galutiniam gavėjams, bet kokias gautas pajamas, pasiektus svertus ir t. t. Šios finansinių priemonių ataskaitos turi būti pridėtos prie metinių atitinkamų veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitų.

Komisija nuo 2016 m. kasmet privalo pateikti vadovaujančiųjų institucijų parengtų metinių finansinių priemonių įgyvendinimo ataskaitų santrauką.

Veiksmų programų užbaigimas ir pakartotinis išteklių, priskirtų ES struktūrinių priemonių paramai, naudojimas

Vadovaujančiosios institucijos privalo pateikti galutinę tinkamų finansuoti išlaidų pagal finansines priemones užbaigimo metu ataskaitą. Tinkamos finansuoti išlaidos užbaigimo metu apima faktiškai galutiniam gavėjams išmokėtas sumas arba įsipareigotas suteikti garantijas, palūkanų subsidijas ir garantijos mokesčio subsidijas bei tinkamas valdymo išlaidas ar mokesčius.

Palūkanos ir kitos pajamos, uždirbtos iš veiksmų programų įnašų į finansines priemones, taip pat ištekliai, sugrąžinti iki

BVFI (BENDRIJOS VYSTYMO SI FINANSINĖS INSTITUCIJOS) PASKOLOS MVĮ IR SOCIALINĖMS ĮMONĖMS JORKŠYRAS IR HAMBERIS, JK

BVFI naudoja ERPF paramą mažoms paskoloms teikti: nuo 1 000 iki 50 000 GBP (1 180–59 000 EUR) MVĮ ir socialinėms įmonėms, kurios negali pasinaudoti pagrindiniais finansavimo šaltiniais. Iki šiol iš ERPF suteikta paskolų už apytiksliai 4 milijonus GBP (4,7 mln. EUR) 166 įmonėms, sukurtos arba išsaugotos 159 darbo vietos. Vienas iš gavėjų yra „Doncaster Refurnish“ – socialinė įmonė, kuri vietinio perpardavimo tikslu atnauja paaukottus baldus ir kitus buitines reikmenis.

tinkamo laikotarpio pabaigos, privalo būti investuojami į tas pačias ar kitas finansines priemones, vadovaujantis veiksmų programos tikslais. Ta pati taisyklė taikoma ir finansinių priemonių pajamų bei kapitalo kompensacijoms aštuonerius metus nuo tinkamumo laikotarpio pabaigos. Valstybės narės ir vadovaujančiosios institucijos turi imtis visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas teisingas šių taisyklių įgyvendinimas.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_lt.pdf

▶NAUJIENOS

[NAUJIENOS GLAUSTAI]

ROMŲ BANDOMASIS PROJEKTAS

Regioninės politikos generalinio direktorato, JT vystymo programos BRC ir Pasaulio banko kartu organizuota konferencija „Nuo bandomų iki rezultatų: įrodymais pagrįstos romų bendruomenių socialinės ir ekonominės įtraukties pamokos“ kovo 15 d. vienu metu vyko Moldavoje prie Bodvos (Slovakija) ir Briuselyje (Belgija).

Konferencijoje pristatyti trejų metų Europos Parlamento finansuojamo bandomojo projekto, skirto romų socialinei ir ekonominei įtraukčiai ir įgyvendinto ankstyvojo vaikų ugdymo ir priežiūros, savarankiško darbo, suteikiant nedidelius kreditus, informavimo ir informuotumo didinimo, duomenų rinkimo ir rezultatų stebėjimo srityse, rezultatai ir vertinimo priemonės penkiose ES valstybėse narėse ir Makedonijoje. Švietimo, užimtumo, būsto, sveikatos, pilietinės visuomenės, migracijos ir lyčių lygybės sričių rekomendacijos buvo aptartos su pagrindinių ES institucijų, tarptautinių organizacijų atstovais, mokslininkais ir ekspertais, romų atstovais ir romų gyvenvietės Moldavoje prie Bodvos gyventojais. Baigiamasis posėdis buvo skirtas struktūrinių fondų vaidmeniui įgyvendinant nacionalines romų integracijos strategijas, remiantis 2007-2013 m. struktūrinių fondų programavimo laikotarpio patirtimi.

▶SUŽINOKITE DAUGIAU

EK JTVP, „Romų bandomasis projektas: stebėjimo ir duomenų rinkimo priemonės ir metodai“, interneto svetainė:

<http://www.akvo.org/rsr/project/638/>

EK romų įtraukties bandomojo projekto interneto svetainė:

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/roma/events_en.cfm

2013 M. NUOTRAUKŲ KONKURASAS „EUROPA MANO REGIONE“

Pirmajam 2012 m. renginiui sulaukus didelės sėkmės, šią vasarą vyks 2013 m. nuotraukų konkursas „Europa mano regione“. Kaip ir anksčiau, konkursas rengiamas Europos Komisijos „Facebook“ puslapyje, įrašai gali būti skelbiami nuo birželio pradžios iki rugpjūčio vidurio. Laimėtojai gaus prizus per OPEN DAYS, 2013 m. spalio mėn.

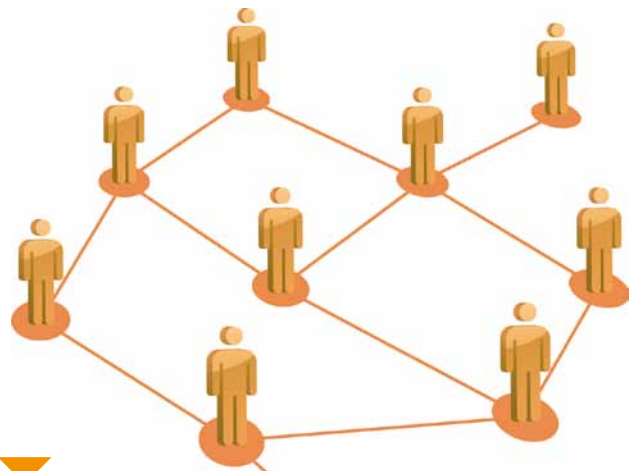

▶ 2013 M. OPEN DAYS

2013 m. OPEN DAYS, kurių šūkis „Europos regionai ir miestai kyla į 2020 m.“ bus surengtos Briuselyje spalio 7-11 d. Vyks apie 90-100 seminarų ir paroda, skirta „100 ES miesto sprendimų“.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/index.cfm

▼ 2012 M. INIO-INFORM KONFERENCIJA

Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo, INFORM ir Europos socialinio fondo (INIO) komunikacijos darbuotojų tinklai 2012 m. gruodžio 3-4 dienomis Sen Deni kempinge „La Plaine“ Paryžiuje surengė pirmą bendrą konferenciją.

Daugiau nei 200 pranešėjų iš visos Europos susirinko išnagrinėti glaudesnio fondų bendradarbiavimo ir bendrų komunikacijos veiksmų sanglaudos politikos srityje galimybės. Dviejų dienų konferencija parodė, kad tarp dalyvių yra plačiai paplitęs sutarimas dėl komunikacijos veiksmų koordinavimo tarp fondų ir, kur įmanoma, bendrų informacijos kampanijų rengimo pridėtinės vertės.

2013 m. gruodžio mėn. didelėje komunikacijos konferencijoje „Telling the story 2.0“ bus pabrėžiama informavimo apie ES sanglaudos politikos laimėjimus svarba ir demonstruojama geroji komunikacijos praktika.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

Visą informaciją, įskaitant pateiktis, galima rasti čia: http://ec.europa.eu/regional_policy/informing/events/201212/index_en.cfm

QREN QUADRO DE REFERÊNCIA ESTRATÉGICO NACIONAL PERÍODO 2007-2013

O QREN DOCUMENTOS PROJETOS PROGRAMAS OPERACIONAIS 2014-2020

Escolhas QREN Voltar à lista de escolhas

Geografia QREN

AVISOS CANDIDATURAS

17 Candidaturas abertas

Base de Dados com informações atualizadas

O QREN EM NÚMEROS

Projetos aprovados 0 4 7 9 9 6

NOTÍCIAS

2013-03-13 Rumores sobre candidatura

Programa finalizado:

Alertaço

Elim: Concelho Local e Urbana

Domínio de Intervenção:

Município Territorial

Região de Intervenção:

Alertaço

Fundo:

FEDEB

Beneficiário:

Município de Serpa

Data de Aprovação: 02/12/2009

Data do Contrato: 26/04/2010

Costo Total:

€480.200,00

Costo Total Elegível:

€436.200,00

▼ PORTUGALIJOS IR ITALIJOS INTERNETO SVETAINĖS NUŠVIESTI ES FINANSUOJAMI PROJEKTAI

Pradėjo veikti naujas Portugalijos portalas, kuriame pažymėti atrinkti didelės apimties projektai, 2007–2013 m. laikotarpiu iš dalies finansuoti Europos socialinio fondo, Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo ir Europos teritorinio bendradarbiavimo.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

Projektus galima peržiūrėti pagal regioną ar programą: <http://www.qren.pt/np4/projetos>
Panaši svetainė, kurioje aprašomas fondų panaudojimas Italijoje: <http://www.opencoesione.gov.it/>

▶SAVO ŽODŽIAIS

SANGLAUDOS POLITIKOS NACIONALINĖS IR REGIONINĖS PERSPEKTYVOS

„Panorama“
dėkinga
už jūsų indėlį!

„Savo žodžiais“ yra „Panorama“ skyrius, kuriame pagrindiniai sanglaudos politikos „vartotojai“ nacionaliniu ir regioniniu lygiu yra kviečiami pareikšti savo nuomonę ir pateikti atsiliepimus apie Europos politikos veiksmus vietos lygiu, sutelkiant dėmesį į dabartinius pasiekimus ir laimėjimus arba žvelgiant į pasirengimą kitam programavimo laikotarpiui.

Atsižvelgiant į daugiau nei 270 regionų visose 27 ES valstybėse narėse, kurių kiekvienas turi savo specifinę ekonomikos ir kultūros istoriją ir reikmes, svarbu, kad politikos kūrėjai, administratoriai ir visų lygių pareigūnai išmanytų realų sanglaudos politikos poveikį vietos lygmeniu.

Šiame numeryje „Panorama“ pristato keturių valstybių narių ir regionų, besiruošiančių savo planus įgyvendinti kitu 2014-2020 m. struktūrinių fondų laikotarpiu, požiūrius. Austrija pristato nacionalinio lygmens partnerystės požiūrį į būsimą įgyvendinimą, o Anglija aprašo savo įgyvendinimo per vietos partnerystę planus. Pietūs-Pirėnai siekia sutelkti pastangas į pažangią specializaciją, o Toskana nušviečia daug savo specifinių temų.

„Panorama“ laukia jūsų straipsnių, kuriuos galėtumėte paskelbti būsimuose numeriuose, adresu

▶regio-panorama@ec.europa.eu

▶PRANCŪZIJA

▶PIETŪS-PIRĖNAI – PAŽANGI SPECIALIZACIJA POLITINIŲ PRIORITETŲ CENTRE

Kaip vietovė, pirmaujanti naujovių diegimo srityje ir skirianti 4,2% BVP moksliniams tyrimams ir plėtrai, Pietūs-Pirėnai nenustebina inovacijas ir konkurencingumą pasirinkdami ekonomikos plėtros politikos pagrindu. Strategijos „Europa 2020“ tikslai aktyviai valdo 2014-2020 m. programas ir taip užtikrina, kad atsakas į šiuos iššūkius yra stiprus kompleksinis prioritetas.

Pietūs-Pirėnai turėjo Regioninę inovacijų strategiją (RIS) nuo 2009 m. Ši strategija yra koordinuojama kartu regiono ir Vyriausybės ir pateikia regiono suinteresuotųjų šalių aiškiai pripažįstamą valdymo sistemą. Tai įgalino žiniomis pagrįstą inovacijų ekonomiką augti visoje vietovėje. 2007-2011 m. laikotarpiu skatinimui šiuo tikslu išleista 640 000 000 EUR viešosios pagalbos lėšų.

Su „pažangios specializacijos“ pasiūlymu vietovėje ką tik pasiektas naujas integracijos etapas. Siekiama tiesiogiai susitelkti į plėtros stiprybes ir galimybes, identifikuotas regioninėje analizėje ir RIS ataskaitoje, atliktose 2012 m. rudenį, įtraukiant plataus masto viešąjį konsultavimąsi. Jame pagrindinis dėmesys skiriamas pažangioms pramonės sistemoms, gerinančioms mūsų aplinkos kokybę ir gamybos metodus, energijos tvarumui, pažangioms medžiagoms, vėžiui, priklausomybei, laštelių inžinerijai ir atkuriamajai medicinai.

Be strateginių projektų, paramos verslams ir konkrečių viešųjų veiksmų stiprinant regiono inovacijų potencialą ir plečiant žiniomis pagrįstą ekonomiką globalizacijos kontekste, Pietūs-Pirėnai taip pat yra įsipareigoję nuolat vertinti kitų regionų patirtis.

Mikrotechnologijų ir nanotechnologijų platforma
SAAL-NMTC Tulūzos Paul Sabatier universitete.

Šios lyginamosios analizės kontekste Pietūs-Pirėnai kreipėsi į savo partnerius Pirėnų Viduržemio jūros euro regione, kuriam šiuo metu pirmininkauja, siūlydami įgyvendinti „Euro regioninę inovacijų strategiją“. Tai būtų novatoriška Europos iniciatyva,

kuri galėtų sutelkti integruotos plėtros procesą vietovėje, įtraukiant Pietų-Pirėnų, Langedoko-Rusijono, Katalonijos ir Belearų salų bendradarbiavimą, trijose prioritetinėse srityse (vandens, e. sveikatos bei maisto ir žemės ūkio).

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU
www.midipyrenees.fr

Europos reikalų ir necentralizuoto bendradarbiavimo departamentas
Pietų-Pirėnų regionas

▶ AUSTRIJA

▶ PARTNERYSTĖS POŽIŪRIO ĮGYVENDINIMAS

PASIRENGIMAS 2014-2020 M.
LAIKOTARPIUI AUSTRIJOJE

Pasirengimas 2014-2020 m. laikotarpiui Austrijoje yra labai pasistūmėjęs, kalbant apie veiksmų programas ir partnerystės susitarimus, kurie yra ES ir nacionalinio lygmens sąveikos strateginiai elementai.

Partnerystės susitarimas dėl Europos Sąjungos struktūrinių ir investicinių fondų (ESI fondai) panaudojimo 2014-2020 m. Austrijoje rengiamas pavadinimu „STRAT.AT 2020“ Austrijos konferencijos dėl erdvės planavimo (ÖROK) rėmuose. Jis veiks kaip bendra federalinių ir valstybių vyriausybių, miestų ir vietos tarybų ir ekonominių bei socialinių partnerių platforma. Siekiant šio tikslo, buvo pradėtas

„STRAT.AT 2020“ procesui būdingas plačios partnerystės požiūris.

atskiras procesas, skirtas užtikrinti visų atitinkamų suinteresuotųjų šalių ir interesų grupių dalyvavimą. Baigiamasis dokumentas apima papildomo („skėtiniai procesai“) ir integruoto procesų (specialūs fondų programavimas arba „subprocesai“) rezultata.

Procesui „STRAT.AT 2020“ būdingas plačios partnerystės požiūris. Jis sudarytas taip, kad būtų strateginių partnerių bendrai plėtojamas (ir palaikomas). Oficialiai jo pradžia paskelbta pirmame viešame 2012 m. balandžio mėn. surengtame „STRAT.AT 2020“ forume, kuriame dalyvavo daugiau nei 250 suinteresuotųjų šalių. Forumai yra atviri visiems sanglaudos ir kaimo plėtros politika suinteresuotiems veikėjams (programos įgyvendinimo, socialiniams ir ekonominiams partneriams, miestų ir vietos taryboms, tarpiniams paslaugų teikėjams, NVO, ekspertams / akademikams ir kt.). Antrasis forumas buvo skirtas 11 teminių ESI fondų tikslų. Vykstant procesui suplanuota surengti dar du forumus.

Platus, funkcinis ir skaidrus visų suinteresuotųjų šalių dalyvavimas Austrijoje yra pagrindinė prielaida. Naudojant „tikslines grupes“ bus galima susitelkti į labai konkrečius klausimus, atsižvelgiant į atitinkamas ESI fondų sąsajas. Nuo 2012 m. lapkričio mėn. iki 2013 m. vasario mėn. surengta 15 tikslinių grupių plėtros, miestų aspektų, socialinių paslaugų, biologinės įvairovės / išsaugojimo ir bendradarbiavimo / ETB (Europos teritorinio bendradarbiavimo) temomis. Jų rezultatai panaudoti kuriant „STRAT.AT 2020“ ir buvo naudingas indėlis į atitinkamus programavimo procesus. Tarp iškeltų klausimų buvo ir požiūris į horizontalius tikslus bei Europos teritorinio bendradarbiavimo svarbos konstatavimas (visą tikslinių grupių sąrašą bei rezultatų dokumentaciją galima peržiūrėti www.stratat2020.at, oficialioje „STRAT.AT 2020“ interneto svetainėje (tik vokiečių kalba)).

Turinio atžvilgiu ryšys su atskirais programavimo procesais ir „iš viršaus į apačią“ svarstymų bei „iš apačios į viršų“ apibendrinimų derinimas yra labai svarbus. Pažymėtinas ne tik koordinavimas tarp ESI fondų, bet ir ESI politikos įvairiose srityse integracija nacionaliniu ir regioniniu lygiais (bendrai finansuojama). Tai visada vertinama nuoseklesnės strategijos ar finansavimo spektro kontekste. Taip yra Austrijos atveju, ypač žvelgiant į struktūrinius fondus, kur dėl ribotos programų apimties proporcingumo principas yra šių priemonių efektyvaus įgyvendinimo Austrijos regionuose būtina sąlyga.

Tikimasi, kad dėl partnerystės susitarimo projekto 2013 m. birželio–liepos mėn. bus viešai konsultuojamasi internetu. Ši procedūra bus antroji (po 2012 m. vasarą įvykusios pradinės) vieša konsultacija. „STRAT.AT 2020“ vis dar tikimasi pateikti 2013 m., jeigu įmanoma, kartu su veiksmų programomis.

Visą procesą galima sekti www.stratat2020.at (oficialioje „STRAT.AT 2020“ interneto svetainėje (tik vokiečių kalba)) arba www.oerok.gv.at (oficialioje ÖROK interneto svetainėje (tik vokiečių kalba)).

Dr. Diane C. Tiefenbacher

Austrijos konferencijos dėl erdvės planavimo (ÖROK) biuras / ES struktūrinių fondų koordinavimas ir „STRAT.AT 2020“

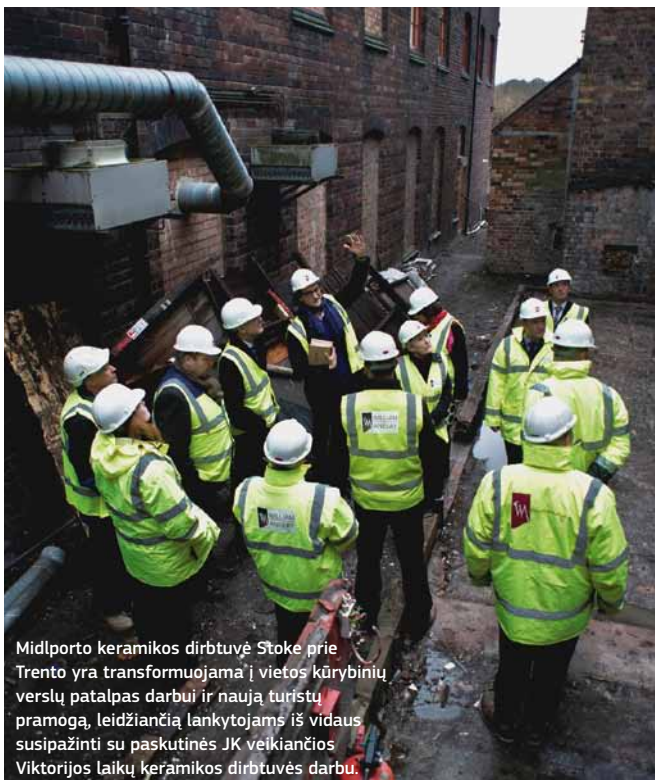
► SUŽINOKITE DAUGIAU
www.oerok.gv.at

▶ JUNG TINĖ KARALYSTĖ

▶ VIETOS PARTNERYSTĖ ANGLIJOJE – RAKTAS Į FINANSAVIMĄ

2014-2020 m. bus didelių pasikeitimų ERPF įsisavinimo laikotarpis Anglijoje. Vietoj regioninių ERPF darinių ir programų bei skiriamųjų struktūrų, kurios neskaito papildomų investicijų iš atskirų bendrų strateginių fondų (BSF), bus nauja lanksti BSF Anglijos augimo programa. Kas valdo šiuos pokyčius ir kokią tai turi įtaką sanglaudos politikai ir praktikai?

Administracinis Anglijos kraštovaizdis per paskutinius dvejus metus labai pasikeitė. Taip buvo pripažinta, kad, jeigu augimas ir darbo vietų kūrimas turi būti įgyvendintas taip, kad atspindėtų, kaip vietos ekonomika iš tikrųjų veikia miestuose, miesteliuose ir kaimuose, tuomet institucinė santvarka privalo laikytis šio principo. Taigi vietoj regioninių darinių ir institucijų vietiniu lygiu nustatytos ekonominės geografijos pagrindu buvo sudarytos 39 verslo vadovaujamos vietos įmonės partnerystės (VĮP). Šių partnerystėčių tikslas – suburti verslo ir pilietinius lyderius siekti tvaraus ekonominio ir privataus sektoriaus darbo vietų augimo. Būtent šios 39 VĮP bus BSF įsisavinimo Anglijoje 2014-2020 m. kertiniai akmenys.

Midlporto keramikos dirbtuvė Stoke prie Trento yra transformuojama į vietos kūrybinių verslų patalpas darbui ir naują turistų pramogą, leidžiančią lankytojams iš vidaus susipažinti su paskutinės JK veikiančios Viktorijos laikų keramikos dirbtuvės darbu.

ERPF padėjo „Xeros Ltd“, atskilusiai nuo Lidso universiteto, sukurti skalbimo naudojant polimerinius karoliukus procesą. Šiuo metu įmonėje Šefilde dirba dvidešimt mokslininkų, inžinierių ir aptarnaujančio personalo.

Be to, planuojame turėti nacionalinę ES augimo programą, numatančią 100% ERPF, ESF ir dalį ŽŪFKP paskirstyti per Anglijos 39 VĮP vietinių partnerių parengtų strategijų pagrindu. Supaprastintas centrinės valdžios administravimas įgalins VĮP ir vietos partnerius padidinti naujų lankstumą, suteiktą 2014-2020 m. laikotarpiu, derinant ERPF, ESF ir ŽŪFKP bendrus investicijų paketus, grindžiamus fondų parama jų vietovėse. BSF investicijos bus integruotos į nacionalinę ir vietos politiką ir iniciatyvas, siekiant užtikrinti, kad ekonomikos rezultatai ir viešieji/privatūs interesai bei finansai yra naudojami efektyviausiai.

Kompleksinis BSF pasitelkimas bus raktas, sutelkiantis „Europa 2020“ ir Nacionalinio reformų plano tikslus vietos kontekste. Tai kartu su laisve pateikti teminius / sektorinius projektus bet kurioje geografinėje sferoje žada Anglijoje ambicingą ir inovatyvų 2014-2020 m. BSF modelį.

David Morrall

ERPF 2014-2020 m. politikos skyriaus vadovas
Bendruomenių ir vietos valdžios departamentas (BVVD)

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

www.gov.uk/browse/business/funding-debt/european-regional-development-funding

ITALIJA

TOSKANOS POŽIŪRIS Į 2014-2020 M. PROGRAMAVIMO LAIKOTARPĮ

Naujas ES finansinio planavimo etapas ateina mūsų istorijoje lemtingu laikotarpiu. Italijos viešųjų finansų būklė rodo, kad artimiausiais metais ES finansavimo vaidmuo bus pagrindinis investuojant ir atitinkamai didinant konkurencingumą.

Strategija „Europa 2020“ aiškiai rodo kelią į priekį. Toskanos atveju tai reiškia siekimą *pažangaus* augimo, įgyvendinamo investicijomis į švietimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas, *tvaraus* augimo, sutelkiant dėmesį į aplinkos apsaugos ir žemės naudojimo klausimus ir energetiką, ir *integracinio* augimo, siekiant kurti darbo vietas ir mažinti skurdą.

Todėl daugiau nepakaks ES išteklius išleisti greitai ir patogia. Toskana veikia efektyviau nei daugelis šalies vietovių. Vis dėlto jos infrastruktūros problemos ir klausimai, susiję su ekonomikos plėtros paplitimu, aiškūs. Turėsime pasirinkti prioritėtines priemones, ypač svarbias, prisiimant atsakomybę dėl ES fondų sutelkimo, vertinamo pagal pamatuotus ir įvertinamus įgyvendinimo rezultatus.

Šiuo tikslu Toskana ketina sanglaudos politikos dėmesį 2014-2020 m. laikotarpiu sutelkti į tris kompleksines temas:

- **jaunimą** su integruotu *Giovanisi* (jauniems žmonės – taip!) projektu, siūlančiu jauniems žmonėms virtualią galimybių, finansuojamų regioninėmis, nacionalinėmis ir ES lėšomis, pavyzdžiui, stažuotes, verslo kūrimo rėmimą ir pagalbą pirmą kartą įsigyjant būstą;
- **miesto tinklus** (skatinamas konkurencingumas ir socialinės inovacijos bei eksperimentai);
- **vidaus erdves** (grindžiama turizmu, žemės ir miškų ūkio veikla ir žaliaja ekonomika).

Įgyvendinant šias tris pagrindines sritis, Toskanos prioritetai bus šie:

- investicijos į mokslinių tyrimų ir technologijų perdavimą siekiant sustiprinti apdirbamosios pramonės vaidmenį;
- visos Toskanos prieigos prie plačiajuosčio ryšio užtikrinimas ir komunikavimo su viešojo administravimo institucijomis lengvinimas;
- galimybių gauti kreditą, įskaitant mikrofinansavimą, skatinimas;
- žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinės konkurencingumo plėtra, skatinant naują kartą užimti savo vietą, ir aplinkos tvarumo stiprinimas;

Toskanos regiono prezidentas Enrico Rossi su *Giovanisi* jaunimo paramos projekto reklama.

- tvarios energetikos įgyvendinimas plėtojant specializuotų technologijų sektorius;
- nualintų vietovių regeneravimas, hidrogeologinio nestabilumo prevencija, prisitaikymas prie klimato kaitos, tradicinio kraštovaizdžio bei biologinės įvairovės apsauga;
- didesnio ir prieinamo mobilumo suteikimas;
- kvalifikuotų darbuotojų ir didesnio darbo našumo paklausos MVĮ skatinimas;
- socialinės įtraukties priemonių rėmimas;
- kova su mokyklos nebaigimu;
- investicijos į „Toskanos kultūrinių tradicijų renesanso“ platformą.

Siekdamas užtikrinti, kad kitas programavimo laikotarpis, apimantis 2014-2020 m., būtų pradėtas kuo geriau, Toskanos regionas peržiūrėjo savo vidaus darbo praktiką ir sukūrė „kontrolės pulką“ (arba „koordinavimo ir valdymo grupę“), kuris vienija visas struktūrinių fondų vadovaujančiąsias institucijas, kad užtikrintų vienodą požiūrį į programavimą ir prioritetų identifikavimą tiek kūrimo, tiek įgyvendinimo etapuose.

Enrico Rossi

Toskanos regiono prezidentas

► SUŽINOKITE DAUGIAU
www.regione.toscana.it

▶ MALTA

▶ NAUJASIS KELTŲ TERMINALAS

SKATINS TRANSPORTĄ
IR TURIZMĄ TARP SALŲ

Bendra vertė:
10 868 000 EUR
ES įnašas:
8 800 000 EUR

Maltos Čirkevos uoste su ES sanglaudos fondų parama pastatytas modernus keltų terminalas. Naujasis terminalas šiauriniame salos gale pagerins paslaugų, teikiamų važinėjantiems į darbą ir atgal žmonėms, kokybę, ypač Goco salos gyventojams, turizmo ir krovininių pervežimo paslaugas bei padės ekonomikai.

Čirkevos keltų terminalas yra Maltos transeuropinio transporto tinklo dalis. Projekto pagrindinis tikslas – sumažinti perkrovą Čirkevos terminale ir pagerinti transporto tarp Maltos salų tinklą. Keltai „Ro-PAX“ reguliariai kursuoja iš Čirkevos keltų terminalo į Imdžaro uostą Goce perkeldami apie du milijonus transporto priemonių ir keturis milijonus keleivių per metus. Vasarą iš Čirkevos uosto rengiamos kelionės laivu į Komino salą, taip pat organizuojamos nardymo ekskursijos.

Naujajame keltų terminale esančios krantinės naujinamos – šiaurinėje krantinėje įrengiama trečia prieplauka, statomi pastatai, vykdomi kelio darbai ir atliekami kiti bendri darbai. Naujoji infrastruktūra apima keleivių pastatą su pagerintais pėsčiųjų praėjimais ir lanksčiais trapais, vedančiais į laivus. Taip pat pastatytos transporto eismo reguliavimo zonos, automobilių stovėjimo aikštelės ir keleivių vežimo tolimojo susisiekimo ir viešojo transportu stotelės. Siekiant sumažinti spūstis, susisiekimas buvo patobulintas platinant ir įrengiant kelius, sujungtus į pagrindinį arterinį kelių tinklą.

Eismo racionalizavimas

Naujoji infrastruktūra lems didesnę efektyvumą ir apsaugą nuo nepalankių oro sąlygų. Bus užtikrintas aukšto lygio saugumas ir komfortas, geresnė Čirkevos paslaugų, teikiamų visiems keleiviams, kokybė ir pagerintos krovininių pervežimo

sąlygos. Tikimasi, kad racionalizavus keleivių ir transporto priemonių eismą padidėjusių pajėgumų terminalas sutrumpins kelionės laiką ir padidins eismo pralaidumą.

Ekonominė nauda

Beveik 12 mln. EUR investuojama į naujojo terminalo, kuris pagerins kelionių patirtį ir padidins Goco pasiekiamumą bei sumažins jo uždarumą, statybą. Vykdamas plėtrą tikimasi toliau lengvinti turistų, ypač svarbių Goco ekonomikai, perkėlimą į salą. Ji taip pat padės palengvinti verslo potencialo išlaisvinimą šiame regione ir pagerins tiek Goco gyventojų, tiek lankytojų gyvenimo kokybę.

Energijos vartojimo efektyvumas

Naujajame terminalo pastate yra viena iš didžiausių Maltoje saulės baterijų plokštė. Dar viena naujovė bus vėjo turbinos įrengimas uosto pietinėje pusėje. Naudodamas šiuos įrenginius ir kitas energijos taupymo priemones, terminalas veiks žaliosios energijos pagrindu, todėl anglies pėdsakas irgi bus mažesnis. „Ši infrastruktūra sukurta siekiant tarp Maltos ir Goco visiems palengvinti susisiekimą ir pagerinti kelionių kokybę, – pakomentavo Christopher Farrugia iš Maltos transporto. – Patobulinto transporto tarp salų tinklo efektyvesnė, saugesnė ir patogesnė paslauga duos ekonominės naudos visai bendruomenei.“

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

<https://investinginyourfuture.gov.mt/project/public-infrastructure/cirkewwa-ferry-terminal-33947651>

▶ TALINAS, ESTIJA

▶ NAUJAI ĮSTEIGTA ĮMONĖ: SĖKMĖ KURIANT SAULĖS ENERGIJOS TECHNOLOGIJAS

Bendra vertė:
2 143 000 EUR
ES įnašas:
1 500 000 EUR

Lanksti CZTS fotovoltinė plėvelė, skirta integruoti į statybų elementus.

Regioninės politikos parama padėjo naujai įsteigta Austrijos ir Estijos bendrovei „Crystalsol Ltd“ sukurti novatorišką saulės baterijų plokščių technologiją Estijoje ir tapti pirmąja bendrove pasaulyje, naudojančia prieinamas įperkamas medžiagas.

„Crystalsol“ buvo įkurta 2008 metais kaip Talino technologijos universiteto aukštųjų technologijų bendrovė, ji gavo ERPF (Europos regioninės plėtros fondo) paramą pagal Estijos Development of Economic Environment (Ekonominės aplinkos plėtros) programą ir iš plėtros agentūros Enterprise Estonia (Verslumas Estijoje), skatinančios verslumą Estijoje.

Ekonomiškai efektyvių saulės baterijų plokščių tobulinimo projektas padėjo sukurti visiškai naują lanksčiųjų fotovoltinių modulių tipą, naudojant puslaidininkines medžiagas, tad nebeliko poreikio naudoti brangius retus metalus gaminant saulės baterijų plokštes. Ši nauja technologija taip pat yra 30-50% pigesnė, palyginti su dabartiniu pramonės vidurkiu.

Technologija suteikia galimybę saulės baterijų plokštes integruoti į įvairius konstrukcinius elementus, pavyzdžiui, stiklinius fasadus ar stogų dengiamąsias medžiagas, jau vykstant statybai. Tai savo ruožtu sumažina atsinaujinančiosios energijos kaštus ir padidina pastato energijos balansą. Siekiama energiją naudojančius statinius paversti energiją gaminančiais pastatais.

Bendrovėje, pasinaudojus ES finansavimu ir kitu kapitalu iš Suomijos, Norvegijos ir Austrijos, sukurtos 24 naujos darbo vietos, bendrovė sudarė sutartis su įvairiais universitetais ir institucijomis tiek iš Europos, tiek iš tolimesnių kraštų, pavyzdžiui, Singapūro. Nors technologija, kuriai skirta papildoma 8 milijonų eurų investicija, vis dar tobulinama, jau sudaryta sutartis perduoti ją EDP, Portugalijos energetikos bendrovių grupei.

Nuo įkūrimo bendrovė „Crystalsol“ padarė nepaprastą pažangą, per 2012 metus ji uždirbo beveik 1 milijono eurų pelną, pardavusi tyrimo ir tobulinimo paslaugas bei pagrindinę bendrovės patentuotą naujovę – puslaidininkinius miltelius. Įmonė ir toliau gaus ERPF paramą puslaidininkinės medžiagos efektyvumui gerinti.

Saulės baterijų plokščių rinka sparčiai auga, nes saulės energijos technologija tampa viena iš perspektyviausių alternatyvų gaminant elektrą, ji sumažina išmetamo CO₂ kiekį ir padidina energijos gamybos tvarumą. Tai rodo pasaulinė šios pramonės 23 mlrd. eurų apyvarta 2012 metais ir metinio gamybos pajėgumo padidėjimas 41% per pastaruosius dvejus metus.

Pasinaudodama nauja, visame pasaulyje novatoriška saulės energijos technologija, bendrovė „Crystalsol“ siekia savo tikslo tapti integruotų saulės baterijų plokščių rinkos lydere.

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU
www.crystalsol.com/

RYGA, LATVIJA

▶ NANOTECHNOLOGIJA IR

MODERNŪS PRAMONINIO DENGIMO PROCESAI

Pirmas Latvijoje nanotechnologiją taikantis pramoninio dengimo centras savo duris atvėrė 2012 m. vasarą. Panaudojus ES lėšas išstobulintas patentuotas procesas, kuriuo gaunamos ekonomiškės, geresnių eksploatacinių savybių dangos, skirtos automobilių, orlaivių ir erdvėlaivių, mikroschemų pramonės šakoms.

Latvijos bendrovė „Naco Technologies“ išstobulino moderniausią dengimo nanodanga procesą, jis yra spartesnis, universalesnis ir ekonomiškės, dengiant specialiomis dangomis tiksluosius gaminius, kurie naudojami įvairiose modernių technologijų pramonės šakose. Daugeliui jų reikalingos itin gerų eksploatacinių savybių dangos, suteikiančios specifinių fizinių savybių, pavyzdžiui, apsaugančios, užtikrinančios patvarumą, atsparumą cheminėms medžiagoms ir efektyvumą.

Patentuota technologija

Rygoje įsikūrusi MVĮ išstobulino modernią dengimo technologiją, paremtą didelio greičio joniniu-plazminiu magnetroniniu dulkinimu (HIPMS), atliekamu vakuume kameroje. Naudojant šį patentuotą dengimo nanodangomis procesą galima sukurti sudėtingas daugiasluoksnes ir daugiakomponentes dangas (jos priklausomai nuo reikalavimų gali būti 0,01-150 mikronų storio), itin pailginti padengtų dalių naudojimo trukmę ir pagerinti funkcionalumą.

Privalumai

Taikant naują technologiją, padengiamos produkcijos gamyba gali būti 10 kartų spartesnė, nei taikant dabar egzistuojančias dengimo technologijas. Įrangos energijos sąnaudos itin nedidelės, ji pakeičia tradicinius aplinkai kenksmingus cheminius dengimo metodus. Be aukštos dengimo kokybės, greitos gamybos ir ekologiškumo, nauji procesai taip pat užtikrina universalumą – juos lengva pritaikyti prie skirtingų poreikių. Ta pati dengimo mašina gali tapti daugybe techninių sprendimų skirtingose pramonės šakose.

Per pastaruosius trejus metus, taikant šią technologiją, buvo padengta ir pagal ISO patikros standartus patikrinta 140 skirtingų komponentų ir mazgų.

ES lėšos

Bendrovė „Naco Technologies“ sėkmingai įsteigta pasinaudojus pirmosios šalyje specialios technologijų kūrimo ir įmonių kūrimo investicinės agentūros *Imprimatur Capital* finansine parama.

Ankstyvojo etapo rizikos kapitalo fondas buvo sukurtas pagal JEREMIE (jungtinių Europos išteklių labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms) iniciatyvą, kuri leidžia ES valstybėms narėms ir regionams pinigų iš struktūrinių fondų ir nacionalinių resursų pervesti į kontroliuojančiuosius fondus, galinčius skatinti naujoviškoms, perspektyvioms technologijomis pagrįsto verslo pradžia. Naujai įrangai įsigyti ir įrengti reikalingą papildomą akcinį kapitalą bendrovė gavo iš Latvijoje veikiančių *Imprimatur Capital Technology Venture Fund* („Imprimatur“ technologijų rizikos kapitalo fondo) ir *ZGI Capital* (ZGI kapitalo), taip pat gavo didelę ES struktūrinių fondų paramą.

Bendra vertė:
591 000 EUR
ES įnašas:
149 000 EUR

„Mūsų technologija dėl jos didelio našumo, kokybės ir įvairiapusiškumo yra pirmaujantis metodas iš visų dengimo nanodangomis technika“, – komentavo Alexander Parfinovics, „Naco Technologies“ vadovas ir vienas iš steigėjų. „Ilgalaikis mūsų inovatyvios bendrovės tikslas – sukurti pavyzdinį nanotechnologijų inžinerijos centrą Latvijoje ir turėti sėkmingą, sparčiai augantį, tarptautinį verslą, orientuotą į gamybos, automobilių, orlaivių ir erdvėlaivių pramonės šakas.“

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU
www.nacotechnologies.com/

Bendra vertė:
10 500 000 EUR
ES įnašas:
2 500 000 EUR

▶ LANGEDOKAS-RUSIJONAS, PRANCŪZIJA

▶ REALIS

SOCIALINĖ EKONOMIKA IR AUGIMO BEI DARBO VIETŲ KŪRIMO ĮRANKIAI

Prancūzijos pietvakariuose esančiame Langedoko-Rusijono regione socialinė inovacija pripažįstama pagrindine europinio masto ekonominės plėtros priežastimi. 2013 m. spalį bus atidarytas ES finansuojamas verslo inkubatorius REALIS, kurio paskirtis yra skatinti ir remti socialinių įmonių augimą, didinti vietinių gyventojų užimtumą ir gerovę.

Langedoko-Rusijono regiono socialinėse įmonėse jau įdarbinta daugiau kaip 14% vietinių gyventojų⁽¹⁾. Tai laikoma regiono „išmaniaja specializacija“ ir dėl to pripažįstama esminiu regiono ilgalaikės ekonominės plėtros veiksniumi.

Regiono nuo 2005 metų aktyviai plėtojama socialinė ekonomika, pasitelkiant vietinius dalyvius ir tinklus kuriami būtini įrankiai ir stiprinama infrastruktūra. Šiuos susijusius projektus jungia REALIS (*Réseau Actif pour l'Innovation Sociale/Active Network for Social Innovation*), dabar tai glaudžiu bendradarbiavimu pagrįstas struktūrinis tinklas, sudarytas iš viena kitą remiančių organizacijų, užsiimančių darbo vietų kūrimo projektais, remiančių socialinę sanglaudą ir žmonių gerovę.

Alter'Incub buvo įkurta išskylantiems ir inovatyviems projektams remti, o *École de l'Entrepreneuriat* padeda ugdyti socialiai atsakingų verslininkų įgūdžius. *Coventis* tinklas remia verslo plėtrą, o *REPLIC* skatina projektų kopijavimą. Taip pat

(1) Langedokas-Rusijonas užima ketvirtą vietą šalyje pagal socialinės ekonomikos dydį, šioje srityje dirba maždaug 95 000 žmonių, 75% jų dirba asociacijose.

sukurtas „inkubatorius“ (*la Pépinière ESS*) jauniems verslininkams, norintiems prisidėti prie socialinės ekonomikos.

Alter'Incub jau išstudijavo 130 verslo planų, iš kurių 45 yra ikiinkubaciniame ir 33 inkubaciniame etape. Kol kas ji padėjo įkurti 14 verslų ir leidžia tikėtis apie 5–6 naujų verslų per metus, taigi iki 2013 m. birželio gali būti sukurta iki 75 darbo vietų.

2013 m. spalį REALIS verslo inkubatorius bus atidarytas ir taps pagrindine struktūra, jungiančia visus šiuos elementus. Įsikūręs Parc 2000, Celleneuve, prie Montpellier, paramos centras aprūpins biurais ir gamybine infrastruktūra, teiks patarimus, glaudžiai bendradarbiaus su regiono paramos verslui tinklu. Socialinės įmonės partnerių pagalbos ir paramos sulauks vidutiniškai dar apie trejus metus.

„REALIS koncepcija ir sukurtas tinklas yra pirmasis toks įrankis Prancūzijoje, tai modelis, kuris gali būti kopijuojamas visoje Europoje“, – komentavo Myriam Ludwig, Langedoko-Rusijono regiono Socialinės ekonomikos sektoriaus vadovė. „Jis padės skatinti ekonominę plėtrą ir užimtumą mūsų regione, kuriant sėkmingą ir tvarų, socialiai orientuotą verslą.“

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU

http://www.info-entrepriseslr.fr/themes/creer_reprendre/economie_sociale_et_solidaire/realis_un_reseau_innovant_pour_less_porte_par_une_marque

▶ EUROPOS TERITORINIS BENDRADARBIAVIMAS

▶ REGIONAI KARTU
SKATINA MOTERŲ
UŽIMTUMĄ

Įsteigto informacijos centrų tinklo visoje Europoje paskirtis – suteikti moterims įgūdžių ir patarimų, reikalingų norint užsitikrinti darbo vietą, ypač IKT (informacijos ir komunikacijos technologijų) ir verslumo srityse.

2010 m. pristatytas dvejų metų trukmės WINNET 8 projektas buvo skirtas regionų plėtrai skatinti, didinant moterų dalyvavimą darbo rinkoje ir pertvarkant lyčių santykius, ypač srityse, kuriose tradiciškai dominuoja vyrai. Vienas iš projekto uždavinių buvo suformuoti regioninio, nacionalinio ir ES lygio politiką, susijusią su moterų padėtimi darbo rinkoje, ir užtikrinti šių požiūrių integravimą į vyraujančią politiką.

Vykdamas ES Interreg IVC programos finansuojamą projektą, siekiama kaupti anksčiau įgytą patirtį ir tarptautiniu mastu sustiprinti šias pastangas, įtraukiant vietinius, regioninius ir nacionalinius dalyvius iš aštuonių ES valstybių narių: Bulgarijos, Didžiosios Britanijos, Graikijos, Italijos, Lenkijos, Portugalijos, Suomijos ir Švedijos.

Moterų informacijos centrai

Darbo pagrindas buvo *Women Resource Centres* (moterų informacijos centrų, WRC) modelio, sukurto Švedijoje, išplėtimas visoje Europoje. Šis modelis sukuria įrankį, užtikrinantį lyčių lygybę vykdant regioninės plėtros politiką tiek kaimo, tiek miesto teritorijose. Pagrindinė tikslinė WRC grupė yra moterys, kurios siekia įgyvendinti naujų verslų, inovacijų, užimtumo, projektų ir pan. idėjas. WRC šioms moterims siūlo verslo konsultacijas, projektų kūrimo ir finansų, patariamuosius ir bendrų veiksmų tinklus. WRC remia Europos asociacija *WINNET Europe*, ji nuo 2006 metų remia moterų dalyvavimą regioninėje plėtroje. 2011 metais Švedijoje įkurtas *Winnet* pavyzdinis mokslo centras Europoje esančių WRC patirčiai analizuoti ir plėsti.

Bendra vertė:
2 357 000 EUR
ES įnašas:
1 836 000 EUR

Politikos formuotojai

Politikos formuotojai ir valstybės tarnautojai sudaro svarbią WRC veiklos tikslinę grupę, padeda tobulinant politiką įterpti lyties perspektyvą. Sukurtos regioninės *Multi Actor Groups* (bendros dalyvių grupės, MLG), jos taps vietiniais forumais, kuriuose bendradarbiaus vadovaujančiosios institucijos, vietinės ir regioninės institucijos, verslas, mokslo tiriamosios institucijos, WRC, NVO ir pan. To rezultatas – sukurti devyni regioniniai veiksmų planai susijusiose valstybėse narėse.

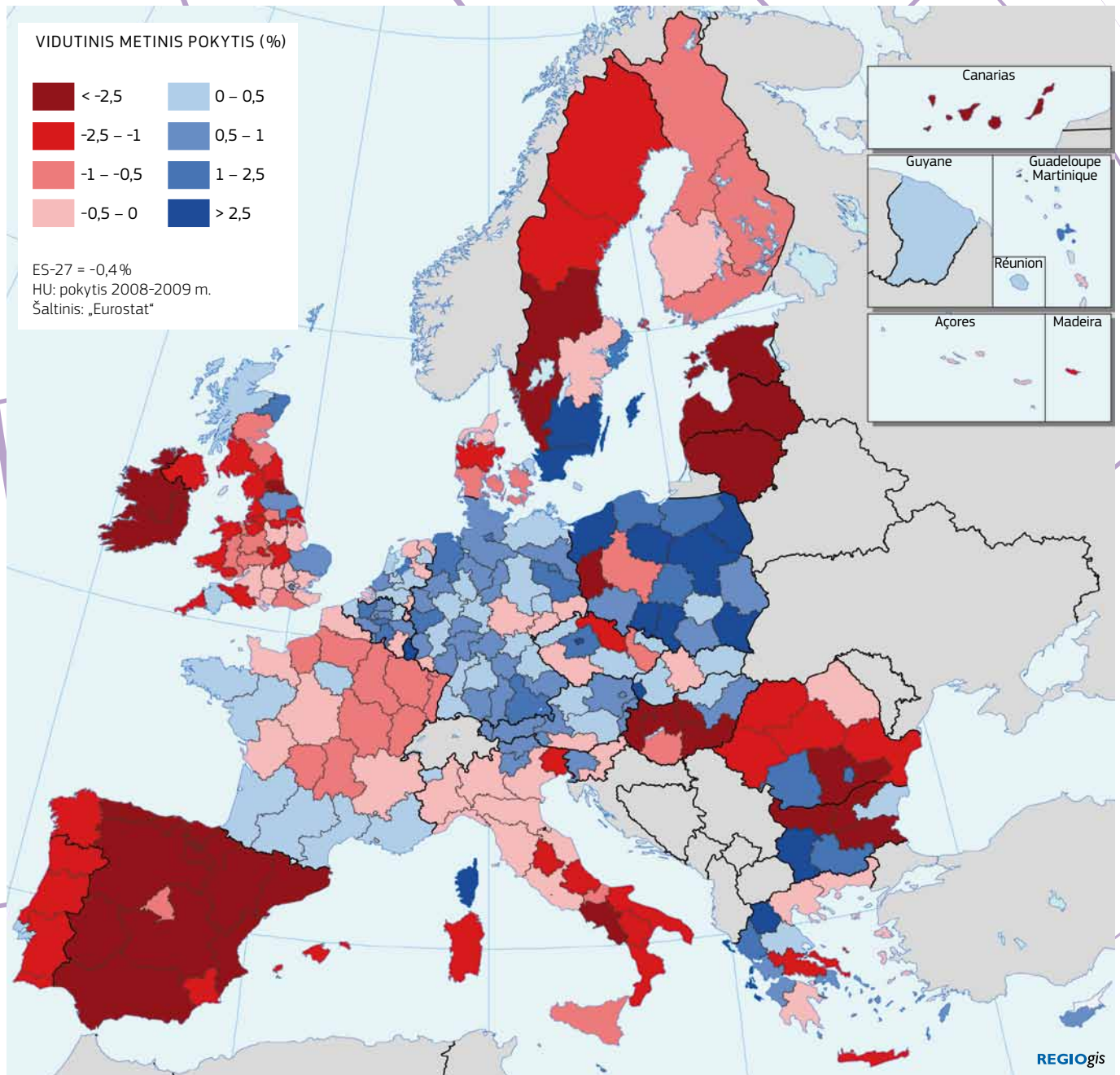
Dalijimasis geriausia praktika

Be kitų geriausios praktikos leidinių, išleistas vadovas *Women Resource Centres, Innovation & Practices for Smart, Inclusive and Sustainable Growth* (Moterų informacijos centrai. Pažangaus, integracinio ir tvaraus augimo inovacijos ir praktikos), jame publikuota atrinktų geros praktikos pavyzdžių iš valstybių narių serija. Politikos rekomendacijų knyga *Innovation & Policies, for Smart, Inclusive and Sustainable Growth* (Pažangaus, integracinio ir tvaraus augimo inovacijos ir praktikos) buvo išleista ir išplatinta tiek regioniniu, tiek nacionaliniu ir Europos mastu.

„Gerinant moterų užimtumą Švedijoje įgyta praktika pasirodė labai vertinga kitoms šalims Europoje“, – teigė Carin Nises iš Älvdalen savivaldybės (pagrindinio partnerio). „*WINNET 8 projektas yra naudingas vertinant sanglaudos politikos 2014-2020 metų prioritetus stiprinti lyčių lygybę darbo rinkoje.*“

▶ SUŽINOKITE DAUGIAU
www.winnnet8.eu

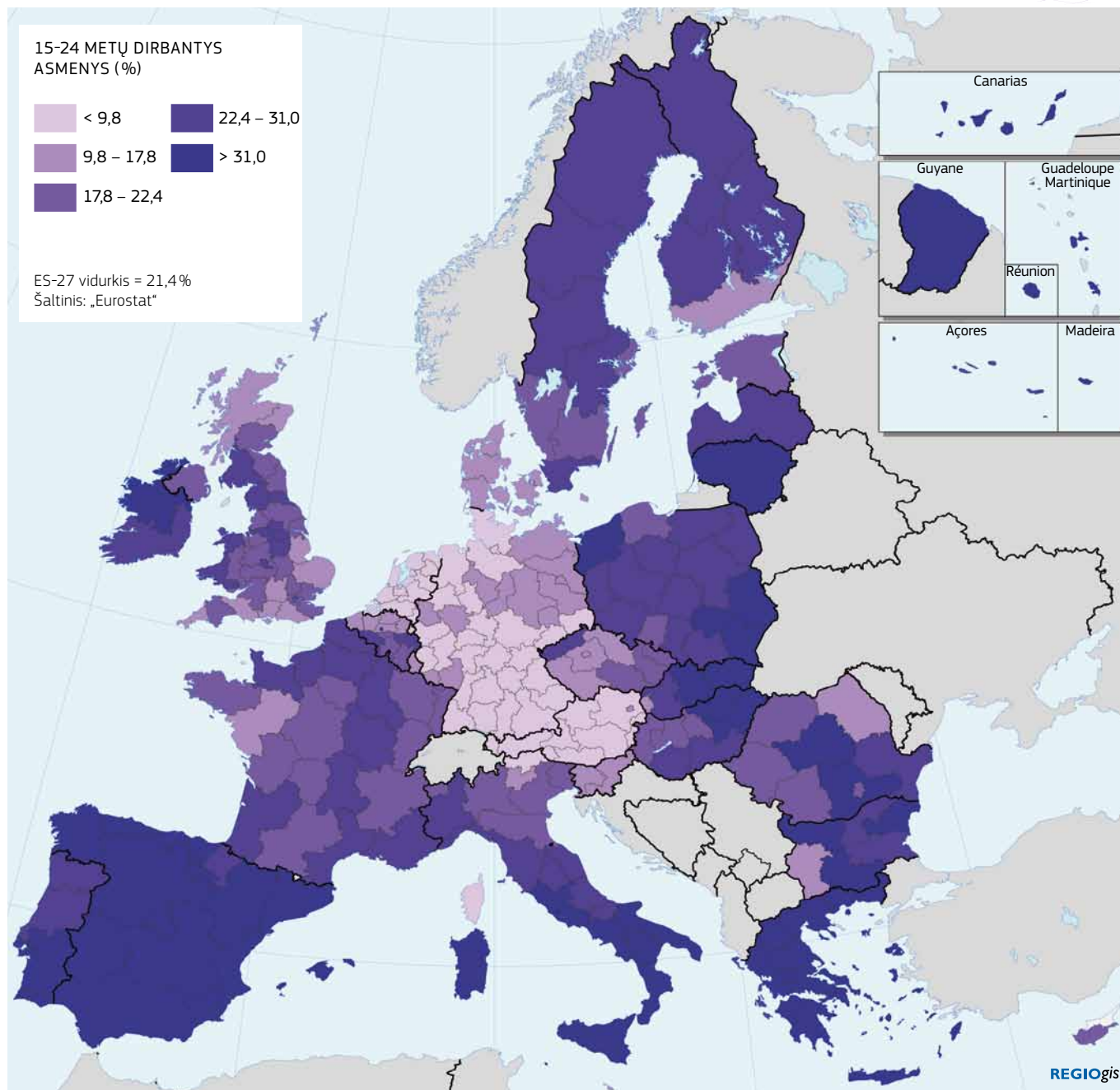
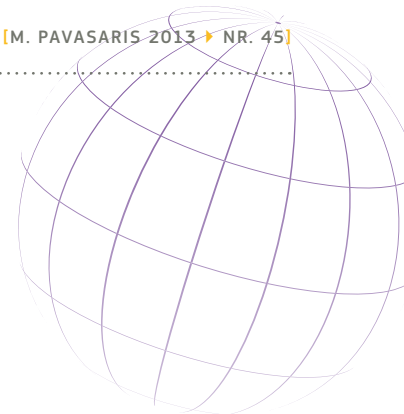
► BENDRASIS UŽIMTUMO AUGIMAS 2007-2009 METAIS

Tarp 2007 metų ir 2009 metų užimtumas sumažėjo daugiau kaip pusėje ES regionų. Sumažėjimas buvo ypač didelis Ispanijos, Airijos ir Baltijos šalių regionuose, pokyčiai siekė nuo -6% iki -3% per metus. Graikijoje 2009 metais užimtumas sumažėjo tik keturiuose iš dvylikos regionų, bet nuo tol

Graikijos užimtumas mažėja. Be to, po 2009 metų užimtumo kritimas paspartėjo Bulgarijoje. Kitas kraštutinis – dvidešimtyje regionų užimtumas augo 2% ar daugiau. Daugumoje regionų Lenkijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Belgijoje ir Olandijoje per šį laikotarpį užimtumas augo.

▶ 2011 M. JAUNIMO NEDARBO RODIKLIAI

2011 metais jaunimo nedarbas pasiekė kritinį lygį. Viename iš keturių regionų jis buvo tarp 30 % ir 65 %. Dauguma regionų Portugalijoje, Ispanijoje, Pietų Italijoje ir Graikijoje, taip pat keli rytiniai regionai Lenkijoje, Slovakijoje ir Vengrijoje nukentėjo dėl didelio jaunimo nedarbo. Tik beveik visuose Olandijos, Vokietijos ir Austrijos regionuose jaunimo

nedarbo rodiklis buvo žemesnis nei 10%. Austrijos, Belgijos, Vokietijos ir Didžiosios Britanijos sostinių regionuose šie rodikliai buvo vieni aukščiausių, o Čekijos Respublikos, Slovakijos, Vengrijos, Rumunijos ir Bulgarijos sostinių regionuose šie rodikliai buvo vieni iš žemiausių.

▶ JASPERS VERTINIMO IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Bendros paramos Europos regionų projektams iniciatyvos (žinomos kaip JASPERS), kuria rūpinasi Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, atlikto vertinimo pagrindinės išvados ir rekomendacijos jau pateiktos⁽¹⁾. AECOM (Airija) atliko vertinimą 2012 metais, pasitelkusi duomenų bazių analizės, atvejo tyrimų, šalies viduje vykusių praktinių seminarų, interviu su valstybių narių, Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato, JASPERS darbuotojais junginį. Vertinimas apėmė 6 metus nuo JASPERS įkūrimo pradžios iki 2011 metų.

JASPERS iniciatyva buvo sukurta siekiant pagerinti paramą gaunančių valstybių gebėjimus geriausiai panaudoti ES finansavimą⁽²⁾. Suteikiant techninę pagalbą didelių projektų kiekybei ir kokybei pagerinti, tikėtasi didelės naudos susijusiose regionuose ir visoje Europos Sąjungoje. Įstojant į ES naujoms valstybėms narėms trūko atitinkamos patirties ir gebėjimų vykdyti labai didelius investicinius projektus. Be to, padidėjo didžiųjų infrastruktūros projektų išteklių kiekis ir padidėjo projektų, kurie galėjo būti remiami sanglaudos fondo lėšomis, mastas.

JASPERS – tai Europos Komisijos, Europos investicijų banko, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko, *KfW Bankengruppe* partnerystės projektas. Jo regioniniai biurai yra Liuksemburge, Vienoje, Bukarešte, Sofijoje ir Varšuvoje. JASPERS parama

(1) Vertinimo nuorodas, galutinę ataskaitą ir patvirtinamuosius dokumentus galima rasti „Inforegio“ svetainėje:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/eval2007/jaspers_evaluation/final_report_131212.pdf

(2) 12 ES valstybių – JASPERS iniciatyvos paramą gaunančios valstybės narės – yra Bulgarija, Čekijos Respublika, Estija, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Malta, Rumunija, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija.

(3) Didelis projektas apibrėžiamas kaip projektas, kainuojantis daugiau kaip 50 milijonų eurų. JASPERS šį apibrėžimą taiko infrastruktūros projektams, o 25 milijonų eurų ar didesnės sumos apibrėžia didžiuosius aplinkos projektus.

skiriama uostų, oro uostų, geležinkelių, kelių, miestų infrastruktūrų ir paslaugų, energijos ir kietųjų atliekų, vandens tiekimo ir kanalizacijos bei žinių ekonomikos sektorių projektams.

Vertinimo tikslas buvo nustatyti JASPERS poveikį didelių projektų rengimo, pateikimo, patvirtinimo ir įgyvendinimo kokybei bei punktualumui valstybėse, kurios įstojo į Europos Sąjungą 2004 ir 2007 metais⁽³⁾.

Pagrindinės vertinimo išvados

▶1. Įrodyta, kad JASPERS iniciatyva yra itin vertinga valstybėms narėms tobulinant projektus ir teikiant finansavimo paraiškas, be to, išlieka stiprus šių paslaugų poreikis. Pagrįsti statistiniai įrodymai patvirtina, kad JASPERS parama labai sutrumpina Komisijos pritarimo procesą ir valstybių narių projektų tobulinimo trukmę.

▶2. Didžiausia galimybė pagerinti projektų kokybę atsiranda tada, kai JASPERS įsitraukia strateginiame etape, ir tada, kai JASPERS parama padeda valstybėms narėms išvystyti jų projektų planavimo gebėjimus.

Pagrindinės rekomendacijos po vertinimo

▶1. Strateginis požiūris

JASPERS iniciatyva privalo turėti aiškų siekį vystyti valstybių narių projektų planavimo gebėjimus, be to, atlikdama savo darbą ji turėtų daugiau dėmesio skirti šiam tikslui. Siūloma, kad JASPERS ir kiekvienos valstybės narė sudarytų trejų metų trukmės darbo planą. Darbo planai būtų pritaikomi prie kiekvienos valstybės narės poreikių ir privalumų.

▶2. Poveikis projektavimo etape

JASPERS į projektavimo procesą turėtų įsikišti kuo anksčiau ir teikti technines ar specialistų konsultacijas nuo anksčiausių

Koperniko mokslo centras Varšuvoje, Lenkijoje, gavęs JASPERS paramą. Jis atidarytas 2010 m. lapkritį.

planavimo etapų. Tai galėtų apimti ir rekomendaciją nevykdyti nepirmenybinių ar esminių trūkumų turinčių projektų. Vienas iš efektyvių išteklių naudojimo būdų galėtų būti reguliarūs JASPERS patarimai ir nuorodos dėl projekto galimybių studijų ir šių studijų įvertinimo prieš jų užbaigimą

▶3. Formaliesni susitarimai dėl darbo

JASPERS, Komisijos ir valstybių narių susitarimai dėl darbo turėtų būti formaliesni. Dėl to Komisijos, valstybių narių ir JASPERS vaidmenys ir atsakomybės turėtų tapti aiškesnės.

▶4. Sektoriaus strategijos plėtra

JASPERS konsultacijos turėtų būti reguliariai prieinamos valstybėms narėms, kad būtų vystomos sektoriaus strategijos. JASPERS įsikišimas būtų konsultacinio pobūdžio ir vyktų valstybės narės kvietimu.

▶5. Valstybių narių techninio ir projektų planavimo gebėjimų vystymas

Reikalingas strategiškesnis būdas patobulinti valstybių narių gebėjimus pasirinkti ir plėtoti kokybiškus projektus. Remdamasi konkrečios valstybės narės projektų planavimo gebėjimų analize, JASPERS galėtų orientuotis į specialias veiklas, kurios turėtų didžiausią poveikį projektų planavimo procesui ir projektų kokybei.

▶6. Žinių, įgytų atliekant JASPERS užduotis, perdavimo gerinimas

Vertinimas įrodo, kad būtina ir svarbu pagerinti žinių perdavimą. JASPERS turėtų sudaryti sistemą ir pabrėžti techninius nesklaidumus, kurie iškilo ir buvo išspręsti vykdant konkrečius projektus, kuriuose jie laikomi svarbesniais. Taip pat būtini valstybių narių veiksmai, pavyzdžiui, atsižvelgiant į esančias struktūras ir reikalingus veiksmus, užtikrinti, kad žinios būtų perduotos veiksmingai.

▶SUŽINOKITE DAUGIAU

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/instruments/jaspers_lt.cfm

DARBOTVARKĖ

**2013 M. BALANDŽIO
24-25 D.**

_Varšuva (PL)

RURBAN konferencija
„Tvariosios kaimo ir miesto
partnerystės“

2013 M. RUGSĖJO 21 D.

_Visa Europa

European Cooperation Day

2013 M. SAUSIO 7-10 D.

_Briuselis (BE)

2013 M. OPEN DAYS

2013 M. SPALIO 28-29 D.

_Bukareštas (RO)

2-asis kasmetinis
ES Dunojaus regiono
strategijos forumas

**2013 M. GRUODŽIO
9-10 D.**

_Briuselis (BE)

Konferencija
„Telling the story 2.0“

Daugiau informacijos apie šiuos renginius galite
rasti „Inforegio“ svetainės darbotvarkės skyriuje:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_lt.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_lt.cfm)

Norėtume išgirsti apie sanglaudos
politikos pasiekimus jūsų regione,
svarbiausius rezultatus ir apčiuopiamą
naudą gyventojams, taip pat sužinoti
jūsų požiūrį į pasirengimą kitam programos
įgyvendinimo laikotarpiui.

Atrinktos istorijos bus pristatytos kitame
žurnalo „Panorama“ leidime. Siųskite savo
pasakojimus (daugiausia 1 500 simbolių
be tarpų) adresu:

regio-panorama@ec.europa.eu

BŪKITE IŠGIRSTI

Leidinių biuras

Europos Komisija, Regioninės ir miestų politikos generalinis
direktoratas Ryšių – Anna-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Briuselis
E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu
Tinklaviatė: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_lt.cfm

